

प्रकरण-१ आपली पृथ्वी-आपली सूर्यमाला

प्र.१ ----- हि खगोलीय वस्तू स्वयंप्रकाशित आहे.

- १) शुक्र २) सूर्य ३) पृथ्वी ४) चंद्र

प्र.२ ----- हा बटूग्रह आहे.

- १) प्लुटो २) युरेनस ३) नेपच्यून ४) पृथ्वी

प्र.३ गुरुत्वाकर्षण शक्तीमुळे खालीलपैकी कोणत्या गोष्टी घडतात

- १) झाडावरून फळ पडणे २) ढगातून पाऊस पडणे
३) क्रिकेटचा उंच फेकलेला बॉल हरवणे ४) वरील सर्व

प्र.४ अवकाशात जाणारा पहिला भारतीय अंतराळवीर कोण?

- १) नील आर्मस्ट्रॉंग २) राकेश शर्मा ३) कल्पना चावला ४) सुनिता विल्यम्स

प्र.५ चुकीची जोडी ओळखा.

- १) कल्पना चावला → हरियाणा
२) सुनिता विल्यम्स → अमेरिका
३) राकेश शर्मा → पंजाब
४) नील आर्मस्ट्रॉंग → रशिया

प्र. ६ मंगळ व ----- या ग्रहांच्या दरम्यान अनेक लघूग्रह आढळतात.

- १) बुध २) गुरु ३) शुक्र ४) शनि

प्र. ७ पृथ्वीच्या सर्वात जवळचा ग्रह कोणता?

- १) मंगळ २) बुध ३) शुक्र ४) चंद्र

प्र.८ सूर्याच्या सर्वात जवळचा ग्रह कोणता?

- १) मंगळ २) बुध ३) गुरु ४) शुक्र

प्र.९ ----- खगोलीय वस्तू पृथ्वीच्या सर्वात जवळ आहे.

- १) मंगळ २) बुध ३) चंद्र ४) शुक्र

प्र.१० सूर्यमालेतील आकाराने सर्वात मोठा ग्रह कोणता?

- १) पृथ्वी २) मंगळ ३) गुरु ४) शनी

प्र.११ भारताने मंगलयान अवकाशात केव्हा सोडले?

- १) ५ नोव्हेंबर २०१३ २) २८ फेब्रुवारी २०१३
३) १६ सप्टेंबर २०१३ ४) २१ ऑगस्ट २०१३

प्र.१२ अवकाशात जाणारा पहिला अंतरावीर कोण?

- १) नील आर्मस्ट्रॉंग २) राकेश शर्मा ३) कल्पना चावला ४) ग्रेगरियन

प्र.१३ कोणत्या ग्रहाला एकही उपग्रह नाही.

- १) बुध २) शुक्र ३) शनी ४) पर्याय १ व २

प्र.१४ अचूक जोडी ओळखा.

- १) मंगळ → लाल ग्रह
२) शुक्र → पहाट तारा
३) शनी → कडी असलेला ग्रह
४) बुध → आपणास सर्वात जवळचा ग्रह

प्र.१५ ----- ग्रहाभोवती कडी आहेत.

- १) मंगळ २) बुध ३) शुक्र ४) शनी

प्र.१६ ----- हा सजीव सृष्टी असलेला ग्रह आहे.

- १) पृथ्वी २) मंगळ ३) गुरु ४) चंद्र

उत्तरे: (१) २ (२) १ (३) ४ (४) २ (५) ४ (६) २ (७) ३ (८) २ (९) ३ (१०) ३ (११)
१ (१२) १ (१३) ४ (१४) ४ (१५) ४ (१६) १

प्रकरण-२ पृथ्वीचे फिरणे

प्र.१ पृथ्वीच्या स्वतःभोवतीच्या फिरण्यास ----- म्हणतात.

- १) परिवलन २) परिभ्रमण ३) भ्रमण ४) चांद्रमास

प्र.२ पृथ्वीच्या सूर्याभोवतीच्या फिरण्यास ----- म्हणतात.

- १) परिवलन २) परिभ्रमण ३) लीपवर्ष ४) चांद्रमास

प्र.३ अमावस्येपासून पौर्णिमेपर्यंतच्या कालावधीस ----- म्हणतात.

- १) कृष्णपक्ष २) शुक्लपक्ष ३) चांद्रमास ४) सूर्योदय

प्र.४ पौर्णिमेपासून अमावस्येपर्यंतच्या कालावधीस ----- म्हणतात.

- २) कृष्णपक्ष २) शुक्लपक्ष ३) चांद्रमास ४) सूर्योदय

प्र.५ शुक्लपक्ष व कृष्णपक्ष या दोन्ही मिळून होणा-या काळाला ----- म्हणतात.

- १) पौर्णिमा २) अमावस्या ३) चांद्रमास ४) तिथी

प्र.६ भारत हा देश ----- गोलार्धात आहे.

- १) उत्तर २) दक्षिण ३) पूर्व ४) पश्चिम

प्र.७ दक्षिण गोलार्धात ----- हा देश आहे.

- १) भारत २) श्रीलंका ३) ऑस्ट्रेलिया ४) जपान

प्र.८ चांद्रमासातील प्रत्येक दिवसाला ----- म्हणतात.

- १) पक्ष २) ऋतू ३) दिनचर्या ४) तिथी

प्र.९ पृथ्वी सूर्याभोवतीचा परिभ्रमण काळ -----

- १) ३६५ दिवस २) ३६५ दिवस ८ तास
३) ३६५ दिवस ६ तास ४) ३६६ दिवस

प्र.१० चंद्राच्या पृथ्वीभोवतीच्या ----- आपल्याला चंद्राच्या कला दिसतात.

- १) परिवलना २) परिभ्रमणा ३) पौर्णिमा ४) अमावस्या

प्र.११ पृथ्वी ----- कडून ----- कडे फिरते.

- १) पश्चिम - पूर्व २) पूर्व- पश्चिम ३) दक्षिण-उत्तर ४) उत्तर-दक्षिण

प्र.१२ २३ सप्टेंबर ते २२ मार्च या काळात ऑस्ट्रेलियात ----- ऋतू असेल?

- १) उन्हाळा २) हिवाळा ३) पावसाळा ४) यांपैकी नाही

प्र.१३ खालीलपैकी कोणते वर्षे लीप असेल?

- १) २०१९ २) २०१७ ३) २०१६ ४) २०१८

प्र.१४ ----- मुळे होणा-या पृथ्वीच्या दोन समान भागांना उत्तर गोलार्ध आणि दक्षिण गोलार्ध म्हणतात.

- १) कर्कवृत्त २) मकरवृत्त ३) विषुववृत्त ४) पृथ्वीच्या कक्षा

प्र.१५ २३ सप्टेंबर ते २२ मार्च या काळात न्यूझीलंड या देशात ----- ऋतू असेल?

- १) उन्हाळा २) हिवाळा ३) पावसाळा ४) यांपैकी नाही

उत्तरे : (१) १ (२) २ (३) ४ (४) १ (५) ३ (६) १ (७) ३ (८) ४ (९) १ (१०) २
(११) १ (१२) १ (१३) ३ (१४) ३ (१५) १

प्रकरण-३ पृथ्वी आणि जीवसृष्टी

प्र.१ कांगारू फक्त ----- खंडात आढळतो.

- १) उत्तर अमेरिका २) दक्षिण अमेरिका ३) ऑस्ट्रेलिया ४) आशिया

प्र.२ ----- हा सर्वात मोठा खंड आहे.

- १) आशिया २) आफ्रिका ३) ऑस्ट्रेलिया ४) अंटार्क्टिका

प्र.३ ----- हा सर्वात लहान खंड आहे.

- १) आशिया २) आफ्रिका ३) ऑस्ट्रेलिया ४) अंटार्क्टिका

प्र.४ पृथ्वीच्या पृष्ठभागाचा सुमारे ----- भाग पाण्याने व्यापलेला आहे.

- १) १/३ २) २/३ ३) ३/२ ४) ४/३

प्र.५ जलरूपांपैकी सर्वात लहान ----- जलरूप आहे.

- १) नदी २) ओढा ३) ओहोळ ४) तलाव

प्र.६ पाण्याने व्यापलेल्या पृथ्वीच्या भागास ----- म्हणतात.

- १) जलावरण २) शिलावरण ३) वातावरण ४) भूखंड

प्र.७ ----- ही जलीय वनस्पती आहे.

- १) कमळ २) पानकोबी ३) हायड्रिया ४) वरील सर्व पर्याय

प्र.८ सूर्यापासून येणा-या हानिकारक किरणांना ----- म्हणतात.

- १) क्ष किरण २) अतिनील किरण ३) प्रारणे ४) विद्युत लहरी

प्र.९ पृथ्वीच्या भूपृष्ठाचा ----- भाग जमिनीने व्यापला आहे.

- १) १/३ २) २/३ ३) ३/२ ४) ४/३

प्र.१० झेब्रा हा प्राणी ----- खंडात आढळतो.

- १) आशिया २) आफ्रिका ३) युरोप ४) दक्षिण अमेरिका

प्र.११ पृथ्वीभोवतालच्या हवेच्या आवरणाला ----- म्हणतात.

- १) शिलावरण २) वातावरण ३) जलावरण ४) मृदावरण

प्र.१२ खालीलपैकी कोणत्या आवरणात सजीवांचे अस्तित्व आढळते.

- १) शिलावरण २) वातावरण ३) जलावरण ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.१३ खालीलपैकी कोणत्या जलरूपातील पाणी खारे असते.

- १) ओहोळ २) ओढा ३) नदी ४) खाडी

प्र.१४ लोणार हे खा-या पाण्याचे सरोवर ----- राज्यात आहे.

- १) गुजरात २) कर्नाटक ३) महाराष्ट्र ४) केरळ

प्र.१५ सर्वात मोठा महासागर ----- हा आहे.

- १) हिंदी महासागर २) पॅसिफिक महासागर
३) आर्क्टिक महासागर ४) अटलांटिक महासागर

प्र.१६ वातावरणाच्या ----- थरात ओझोन वायू आढळतो.

- १) तपांबर २) स्थितांबर ३) आयनांबर ४) मध्यांबर

प्र.१७ सूर्यापासून येणारे अतिनील किरण ----- वायूचा थर शोषून घेतो.

- १) ऑक्सिजन २) नायट्रोजन ३) ओझोन ४) यांपैकी नाही.

प्र.१८ उंच पर्वतावर गिर्यारोहक ----- वायूचा सिलिंडर घेवून जातो.

- १) ऑक्सिजन २) नायट्रोजन ३) हायड्रोजन ४) कार्बन डायऑक्साइड

प्र.१९ जलचक्रात ----- या क्रिया अखंडपणे घडतात.

- १) बाष्पीभवन २) संघनन ३) पर्जन्य ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.२० सप्तरंगी इंद्रधनुष्य वातावरणाच्या ----- आवरणात दिसत असेल.

- १) तपांबर २) स्थितांबर ३) आयनांबर ४) मध्यांबर

उत्तरे : (१) ३ (२) १ (३) ३ (४) २ (५) ३ (६) १ (७) ४ (८) २ (९) १ (१०) २ (११)
२ (१२) २ (१३) ४ (१४) ३ (१५) २ (१६) २ (१७) ३ (१८) १ (१९) ४ (२०) १

प्रकरण-४ पर्यावरणाचे संतुलन

प्र.१ प्रत्येक अन्नसाखळीचा आधार ----- असतो.

- १) वनस्पती २) प्राणी ३) वनस्पती व प्राणी ४) सूक्ष्मजीव

प्र.२ सूर्यप्रकाश वनस्पती → अळ्या → नाकतोडे → चिमण्या या अन्नसाखळीत चिमण्यांची संख्या कमी झाल्यास ----- होईल.

- १) नाकतोड्यांची संख्या कमी होईल २) नाकतोड्यांची संख्या वाढेल.
३) अळ्यांची संख्या वाढेल. ४) यांपैकी नाही.

प्र.३ खालीलपैकी शाकाहारी प्राणी कोणता?

- १) हत्ती २) हरिण ३) पर्याय १ व २ ४) कोल्हा

प्र.४ खालीलपैकी योग्य अन्नसाखळी कोणती?

- १) गवत -बेडूक-अळी-साप-घार २) बेडूक-गवत-अळी-साप-घार
३) गवत-अळी-बेडूक-साप-घार ४) गवत-साप-बेडूक-अळी-घार

प्र.५ ----- वायू वापरून वनस्पती त्यांचे अन्न तयार करतात.

- १) ऑक्सिजन २) नायट्रोजन ३) कार्बन ४) कार्बन डायऑक्साइड

प्र.६ वनस्पती वातावरणात----- वायू सोडतात.

- १) कार्बन डायऑक्साइड २) नायट्रोजन ३) कार्बन ४) ऑक्सिजन

प्र.७ विविध अन्नसाखळ्या एकत्र आल्या की ----- जाळे होते.

- १) अन्नसाखळी २) जाळे ३) अन्नजाळे ४) प्राणीजाळे

प्र.८ वनस्पतीच्या ----- भागात हरितद्रव्य असते.

- १) मूळ २) पान ३) खोड ४) फूल

प्र.९ खालीलपैकी कोणता सजीव केवळ वनस्पती खातो.

- १) लांडगा २) कोंबड्या ३) गवा ४) वाघ

प्र.१० खालीलपैकी कोणता सजीव वनस्पती खाणारे प्राणी खातो.

- १) जिराफ २) हरिण ३) तरस ४) ससा

उत्तरे : (१) १ (२) २ (३) ३ (४) ३ (५) ४ (६) ४ (७) ३ (८) २ (९) ३ (१०) ३

प्रकरण-५ कुटुंबातील मूल्ये

प्र.१ गावात सार्वजनिक नळांच्या तोट्या चालू आहे, पाणी वाया जात आहे, तुम्ही काय कराल?

- १) अशा ठिकाणी सूचना फलक लावेल. २) नळाच्या तोट्या बंद करेल
३) तेथून निघून जाईल. ४) यांपैकी नाही.

प्र.२ तुमचा मित्र रस्त्यात पडला आहे, अशा वेळी तुमची खालीलपैकी योग्य कृती कोणती राहिल?

- १) मित्राच्या वडीलाला बोलवयला जाईल. २) त्याला उचलून दवाखान्यात घेवून जाईल.
३) पर्याय २ बरोबर आहे. ४) पर्याय १ व २ बरोबर आहे

प्र.३ 'बेटी बचाव, बेटी पढाव' हे घोषवाक्य कोणत्या मूल्यांतर्गत येते.

- १) प्रामाणिकपणा २) सहिष्णुता ३) स्त्री-पुरुष समानता ४) असहिष्णुता

प्र.४ ----- ही सामाजिक सलोख्याची पहिली पायरी आहे.

- १) प्रामाणिकपणा २) सहिष्णुता ३) समानता ४) विविधता

प्र.५ लहान मुलांना पोलिओ डोस देण्याची मोहिम गावात चालू आहे, अशा वेळी तुम्ही काय कराल?

- १) घरातील लहान मुलांना लसीविषयी भिती दाखवेल.
२) लहान मुलांना लस देण्यास त्यांच्या आई-वडिलांना सांगेल.
३) पोलिओ होऊ नये म्हणून लस देणे आवश्यक आहे. अशी माहिती त्याच्या लहान मित्रांना सांगेल.
४) पर्याय २ व ३

प्र.६ शाळेच्या मैदानावर तुम्हाला रु.१० सापडले, तर तुम्ही काय कराल?

- १) पैशातून खाऊ आणू. २) आणलेला खाऊ सर्व मित्रांना वाटप करेल.
३) पैसे मुख्याध्यापकाकडे नेऊन देवू ४) पैसे स्वतःजवळ ठेवू

प्र.७ कोणाचीही फसवणूक न करणे हे कशाचे लक्षण आहे.

- १) प्रामाणिकपणा २) अप्रामाणिकपणा ३) फसवणूक ४) सहकार्य

प्र.८ कुटुंबातील सर्व व्यक्ती एकत्र बसून चर्चा करत आहेत, अशा वेळी तुमची योग्य कृती काय असेल?

- १) चर्चेत सहभाग न घेणे २) टि.व्ही. चा आवाज मोठा करणे.
३) चर्चेत सहभाग घेवून मत व्यक्त करणे. ४) फक्त ऐकण्याचे काम करणे

प्र.९ तुमच्या वर्गातील गरीब मुलगा आजारी आहे, अशा वेळी तुम्ही काय कराल?

- १) त्याला जेवताना आग्रह करू. २) याबाबत वर्गशिक्षकांच्या निदर्शनास आणू देऊ.
३) त्याला त्रास होणार नाही याची काळजी घेऊ. ४) वरील सर्व

प्र.१० प्रामाणिकपणामुळे सार्वजनिक जीवनातील ----- वाढवता येते.

- १) कार्यक्षमता २) ताकद ३) सचोटी ४) विश्वास

प्र.११ प्रामाणिकपणा ही आपली ----- असते.

- १) ताकद २) अप्रामाणिक ३) आक्रमक ४) उद्धट

प्र.१२ आपल्या देशात ----- वृत्तीला विशेष महत्त्व आहे.

- १) सहिष्णू २) प्रामाणिकपणा ३) मैत्री ४) सहकार्य

प्र.१३ सांघिक खेळ खेळताना खेळाडूमध्ये जितके जास्त----- तितका त्यांचा खेळ चांगला होतो.

- १) मित्र २) स्पर्धक ३) प्रेक्षक ४) सहकार्य

उत्तरे : (१) २ (२) ४ (३) ३ (४) २ (५) ४ (६) ३ (७) १ (८) ३ (९) ४ (१०) १ (११) १ (१२) १ (१३) ४

प्रकरण-६ नियम सर्वासाठी

प्र.१ ----- हा नियमांचा आधार असतो.

- १) प्रामाणिकपणा २) समानता ३) असमानता ४) शिक्षा

प्र.२ तुम्हाला रस्ता ओलांडायचा आहे तर खालीलपैकी कोणती कृती तुम्ही कराल?

- १) वाहनातून वाट काढत रस्ता ओलांडेल. २) सिग्नल चालू असताना रस्ता ओलांडेल
३) झेब्रा क्रॉसिंगवरून रस्ता ओलांडेल. ४) यांपैकी नाही

प्र.३ खालीलपैकी कोणता नियम निसर्ग नियम नाही.

- १) समुद्राची भरती-ओहोटी २) चंद्राच्या बदलणाऱ्या कला
३) सूर्याचे उगवणे व मावळणे ४) रस्ता ओलांडणे

प्र.४ खालीलपैकी कोणता सामाजिक नियम नाही.

- १) रस्त्याच्या डाव्या बाजूने चालणे २) परिसराची स्वच्छता ठेवणे
३) मुलगा-मुलगी भेद मानणे ४) यांपैकी नाही

प्र.५ आपल्या पुढील प्रमुख सामाजिक प्रश्न कोणते आहेत.

- १) निरक्षरता २) अंधश्रद्धा ३) बालविवाह ४) वरील सर्व

प्र.६ जातिभेद, अस्पृश्यता, बालविवाह या ----- प्रथा आहेत.

- २) चांगल्या २) अनिष्ट ३) लाभदायक ४) वरील सर्व

प्र.७ साधनसंपत्तीचा आपण ----- वापर केला पाहिजे.

- १) बिनधास्तपणे २) काळजीपूर्वक ३) निष्काळजीपणे ४) यांपैकी नाही.

प्र.८ जादूटोणा करून लोकांना फसवण्यावर बंदी घालणारा कायदा भारतातील कोणत्या राज्याने सर्वप्रथम केला.

- १) राजस्थान २) उत्तरप्रदेश ३) बिहार ४) महाराष्ट्र

प्र.९ लग्नात हुंडा घेणे या प्रथेला ----- बंदी घातली आहे.

- १) कायद्याने २) पुस्तकाने ३) माणसाने ४) यांपैकी नाही

प्र.१० चालताना रस्त्याच्या डाव्या बाजूने चालणे हा ----- नियम आहे.

- १) निसर्गाचा २) माणसाचा ३) वाहतुकीचा ४) पर्यावरणाचा

उत्तरे : (१) २ (२) ३ (३) ४ (४) ३ (५) ४ (६) २ (७) २ (८) ४ (९) १ (१०) ३

प्रकरण ७ आपणच सोडवू आपले प्रश्न

प्र.१ समस्यांकडे डोळेझाक केल्यास त्या अधिक ----- बनतात.

- १) तीव्र २) सुलभ ३) सोप्या ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.२ परिसरातील ----- ओळखणे ही सुद्धा एक महत्त्वाची गोष्ट आहे.

- १) समस्या २) गरज ३) तंटा ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.३ आपल्या गावातील लोकांना ज्या अडचणी येतात त्यांना ----- म्हणतात.

- १) सार्वजनिक समस्या २) सार्वजनिक गरज ३) वैयक्तिक समस्या ४) वैयक्तिक गरज

प्र.४ ----- व ----- यांमधून तंटा निवारण होते.

- १) संवाद २) चर्चा ३) तडजोड ४) पर्याय १ व २

प्र.५ आपल्या राज्यात ----- पासून महात्मा गांधी तंटामुक्त गाव योजना राबविण्यात आली.

- १) २००८ २) २००७ ३) २००९ ४) २००५

प्र.६ राष्ट्रसंत तुकडोजीमहाराज यांनी -- ----- मधून स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून सांगितले.

- १) ग्रामगीता २) भगवद्गीता ३) ग्रामसफाई ४) पर्याय १ व २

प्र.७ संत गाडगेबाबांनी ----- द्वारे गावाला स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून दिले.

- १) कीर्तना २) ग्रामगीते ३) अभंगा ४) पोवाड्या

प्र.८ स्वच्छता, शिक्षण व स्वावलंबन यांच्याशिवाय आपली प्रगती होणार नाही असे कोणत्या संताने सांगितले.

- १) संत गाडगेबाबा २) संत तुकडोजी महाराज ३) संत नामदेव ४) पर्याय १ व २

प्र.९ ----- हा दिवस संयुक्त राष्ट्रांतर्फे 'आंतरराष्ट्रीय शांतता दिन' म्हणून जगभर साजरा केला जातो.

- १) २१ सप्टेंबर २) २२ सप्टेंबर ३) २१ मार्च ४) २१ जून

प्र.१० संयुक्त राष्ट्रांचे मुख्यालय ----- शहरात आहे.

- १) न्यूयॉर्क २) चीन ३) पॅरीस ४) भारत

प्र.११ शांतता हे एक ----- मूल्य आहे.

- १) सामाजिक २) राजकीय ३) धार्मिक ४) सर्व पर्याय

प्र.१२ आंतरराष्ट्रीय शांतता दिन या दिवशी न्यूयॉर्क शहर स्थानिक वेळेनुसार सकाळी १० वाजता वाजणारी घंटा किती देशांच्या लोकांनी दिलेल्या नाण्यांपासून तयार करण्यात आली.

- १) ६० २) ७० ३) ६१ ४) ५६

उत्तरे : (१) १ (२) १ (३) १ (४) ४ (५) २ (६) १ (७) १ (८) ४ (९) १ (१०) १ (११)
१ (१२) १

प्रकरण ८ सार्वजनिक सुविधा आणि माझी शाळा

प्र.१ सार्वजनिक सेवा या ----- असतात.

१) स्वतःसाठी २) सर्वांसाठी ३) फक्त आपल्या परिवारासाठी ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.२ आपली शाळा ही ----- व्यवस्थेचा एक भाग आहे.

१) सामाजिक २) वैयक्तिक ३) सार्वजनिक ४) कौटुंबिक

प्र.३ शिक्षण हक्क कायदानुसार प्राथमिक शिक्षण पूर्ण करण्याची विशेष गरज असलेल्या मुलामुलींसाठी कमाल वयाची अट ----- वर्षाची आहे.

१) १४ २) १६ ३) १५ ४) १८

प्र.४ शाळा गावच्या स्वच्छतेसाठी काय करते?

१) स्वच्छतादूतांची स्थापना २) वस्त्यांमध्ये स्वच्छतेची जनजागृती

३) स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून देते. ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.५ आपण कोणाच्या मदतीने शिकत असतो?

१) शिक्षक २) पालक ३) शिक्षक व पालक ४) यांपैकी नाही

प्र.६ शिक्षण हक्क कायदानुसार कोणत्या वयोगटातील मुलांनी शाळेत आपले प्राथमिक शिक्षण पूर्ण करणे आवश्यक आहे.

१) ६ ते १४ २) ७ ते १४ ३) ६ ते १५ ४) ७ ते १५

प्र.७ खालीलपैकी कोणता पर्याय सार्वजनिक वाहतूक सुविधा नाही.

१) बस २) रेल्वे ३) विमानसेवा ४) स्वतःची मोटार

प्र.८ सुविधांचा वापर आपण ----- केला पाहिजे.

१) जबाबदारीने २) मनमोकळेपणाने ३) संकुचितपणे ४) साधेपणाने

प्र.९ ----- हा प्रत्येक मुला-मुलीचा हक्क आहे.

१) घरामध्ये शिकणे २) क्लास मध्ये जाऊन शिकणे ३) शाळेत जाऊन शिकणे ४) यांपैकी नाही

प्र.१० खालीलपैकी सार्वजनिक सेवा कोणत्या.

१) वीजपुरवठा २) आरोग्यसेवा ३) शिक्षण ४) वरील सर्व

प्र.११ शिक्षक व पालक यांच्यातील संवादासाठी शाळेमध्ये ----- स्थापन केले जातात.

१) शिक्षक-पालक संघ २) वाचन कक्ष ३) किडा मेळावा ४) एनसीसी

उत्तरे : (१) २ (२) ३ (३) ४ (४) ४ (५) ३ (६) १ (७) ४ (८) १ (९) ३ (१०) ४ (११) १

प्रकरण ९ नकाशा : आपला सोबती

प्र.१ PO या सांकेतिक खुणेचा अर्थ काय?

१) पोस्ट ऑफिस २) बंदर ३) किल्ला ४) झरा

प्र.२ भारतीय सर्वेक्षण संस्थेची स्थापना कधी झाली?

- १) १९६४ २) १९६५ ३) १७६४ ४) १७६७

प्र.३ भारतीय सर्वेक्षण संस्थेचे मुख्य कार्यालय कोठे आहे?

- १) मुंबई २) दिल्ली ३) डेहराडून ४) कलकत्ता

प्र.४ समोच्च रेषांमधील अंतर कमी असल्यास त्या ठिकाणचा उतार ----- असतो.

- १) मंद २) तीव्र ३) कमी ४) जास्त

प्र.५ पूर्वीच्या काळी नकाशाचा प्रामुख्याने उपयोग कशासाठी केला जात असते.

- १) पर्यटन २) अभ्यासासाठी ३) ज्ञानासाठी ४) युद्धासाठी

प्र.६ समोच्च रेषापद्धतीमुळे काय समजण्यास मदत होत.

- १) प्रदेशाचा उंच सखलपणा २) प्रदेशाचा उतार
३) विविध ठिकाणाची उंची ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.७ समान उंचीची ठिकाणे जोडणा-या रेषेस काय म्हणतात?

- १) समोच्च रेषा २) समतोल रेषा ३) समबिंदू रेषा ४) समप्रमाण रेषा

प्र.८ खालीलपैकी कोणती सांकेतिक खूण नाही?

- १) बिंदू २) रेषा ३) किल्ला ४) त्रिकोण

प्र.९ भारतातील नकाशे तयार करणारी संस्था कोणती.

- १) भारतीय नकाशा संस्था २) भारतीय सर्वेक्षण संस्था
३) भारतीय हवामान संस्था ४) भारतीय हवाई विप्रकरण

प्र.१० हॉस्पिटलसाठी सांकेतिक चिन्ह कोणत?.

- १) + २) ३) = ४) वरील सर्व

प्र.११ खालीलपैकी कोणते भुरूप नाही.

- १) डोंगर २) द-या ३) मैदाने ४) समुद्र

प्र.१२ चूकीची जोडी ओळखा.

१. झरा —————> +
२. राखीव वने —————> RP
३. लोहमार्ग —————>
४. टेलिफोन —————>

उत्तरे (१) १ (२) ४ (३) ३ (४) २ (५) ४ (६) ४ (७) १ (८) ३ (९) २ (१०) २ (११)
४ (१२) २

प्रकरण १०. ओळख भारताची

प्र.१ भारताची ----- सीमा हिमालयासारख्या अति उंच पर्वतरांगेने तयार झाली आहे.

- १) उत्तरेकडील २) दक्षिणेकडील ३) पश्चिमेकडील ४) पूर्वेकडील

प्र.२ क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने भारतामध्ये महाराष्ट्राचा कितवा क्रमांक आहे?

- १) पहिला २) दुसरा ३) तिसरा ४) सातवा

प्र.३ महाराष्ट्रातील सर्वोच्च शिखर कोणत्या जिल्ह्यात आहे.

- १) पुणे २) नंदुरबार ३) मुंबई ४) अहमदनगर

प्र.४ बंगालच्या उपसागरातील बेटे कोणती आहेत?

- १) लक्षद्वीप २) अंदमान-निकोबार ३) दमण ४) दादरा

प्र.५ महाराष्ट्राची प्रमुख नदी खालीलपैकी कोणती?

- १) गोदावरी २) तापी ३) गंगा ४) कृष्णा

प्र.६ दिसपूर हे शहर ----- राज्यात आहे.

- १) आसाम २) त्रिपूरा ३) मेघालय ४) मणिपूर

प्र.७ संत्र्याच्या उत्पादनासाठी प्रसिद्ध असलेला जिल्हा कोणता?

- १) ठाणे २) अहमदनगर ३) नागपूर ४) अमरावती

प्र.८ भारताची राजधानी ----- आहे.

- १) नवी दिल्ली २) मुंबई ३) श्रीनगर ४) चंडिगढ

प्र.९ कावेरी नदी कोणत्या राज्यात वाहते?

- १) कर्नाटक २) महाराष्ट्र ३) पंजाब ४) आसाम

प्र.१० महाराष्ट्रातील जग प्रसिद्ध सरोवर कोणते?

- १) दाल २) चिल्का ३) सांबर ४) लोणार

प्र.११ नव्याने तयार झालेले (सन २०१४) राज्य कोणते.

- १) विदर्भ २) तेलंगणा ३) मुंबई ४) मराठवाडा

प्र.१२ योग्य जोडी ओळखा

१. आसाम —————> लवंग
२. कॉफी —————> केरळ
३. आंबा —————> नागपूर
४. संत्री —————> रत्नागिरी

प्र.१३ भारतात उंट हा प्राणी कोणत्या राज्यात मोठ्या प्रमाणात आढळतात.

- १) बिहार २) राजस्थान ३) महाराष्ट्र ४) छत्तीसगढ

प्र.१४ आकारमानाने सर्वात मोठ्या असणा-या राज्याच्या राजधानीचे नाव लिहा.

- १) मुंबई २) भोपाळ ३) जयपूर ४) इटानगर

उत्तरे: (१) १ (२) ३ (३) ४ (४) २ (५) १ (६) १ (७) ३ (८) १ (९) १ (१०) ४
(११) २ (१२) २ (१३) २ (१४) ३

प्रकरण ११ आपले घर व पर्यावरण

प्र.१ शहरातील घरे -----ची बांधलेली असतात.

- १) माती २) सिमेंट ३) गवत ४) लाकूड

प्र.२ कार्य करण्यासाठी लागणारी क्षमता म्हणजे ----- होय.

- १) ऊर्जा २) बल ३) शक्ती ४) प्रकाश

प्र.३ ----- हा विनाशी ऊर्जास्रोत आहे.

- १) सौरप्रकाश २) सौरचूल ३) खनिज तेल ४) वारा

प्र.४ खालीलपैकी प्रदूषण घडण्यास कारणीभूत घटक कोणते?

- १) वनकटाई २) ऊर्जास्रोतांचे ज्वलन ३) १ आणि २ ४) काहीही नाही

प्र.५ मानवाने कोणते ऊर्जास्रोत वापरले पाहिजे?

- १) अविनाशी २) विनाशी ३) खनिज तेल ४) कोळसा

प्र.६ मानवाच्या मूलभूत गरजा कोणत्या?

- १) अन्न २) वस्त्र ३) निवारा ४) वरील सर्व

प्र.७ पर्यावरण प्रदूषणास कारणीभूत घटक कोणता?

- १) लोकसंख्या वाढ २) गरीबी ३) दारिद्र्य ४) सुशिक्षित बेकारी

प्र.८ बेघरपणा ही ----- समस्या आहे.

- १) सामाजिक २) राजकीय ३) वैयक्तिक ४) आर्थिक

प्र.९ विनाशी ऊर्जास्रोतांना पर्यायी ऊर्जास्रोत कोणते?

- १) सौरऊर्जा २) पवनऊर्जा ३) लाकूड ४) पर्याय १ व २

उत्तरे : (१) २ (२) १ (३) ३ (४) ३ (५) १ (६) ४ (७) १ (८) १ (९) ४

प्रकरण १२ सर्वासाठी अन्न

प्र.१ बटाटा हे वनस्पतीचा ----- अवयव आहे.

- १) मूळ २) खोड ३) पान ४) फूल

प्र.२ भारतातील प्रमुख व्यवसाय कोणता?

- १) शेती २) नोकरी ३) वाहतूक ४) संदेशवहन

प्र.३ खरीप हंगामामध्ये कोणते पीक घेतले जात नाही?

- १) ज्वारी २) बाजरी ३) गहू ४) कापूस

प्र.४ भारताने ----- मध्ये अन्नसुरक्षेचा कायदा केला आहे.

- १) २०१५ २) २०१६ ३) २०१४ ४) २०१३

प्र.५ हरितक्रांतीचे जनक ----- यांना म्हणावे लागेल.

- १) डॉ.कलाम २) डॉ.स्वामीनाथन ३) वर्गीस कुरियन ४) डॉ.सी.व्ही.रामण

प्र.६ ऑक्टोबर ते मार्च दरम्यान हंगामाला ----- हंगाम म्हणतात.

- १) रब्बी २) उन्हाळी ३) खरीप ४) पावसाळा

प्र.७ ----- खते शेतीसाठी हानिकारक असतात.

- १) नैसर्गिक २) सेंद्रीय ३) रासायनिक ४) नवीन

प्र.८ भारतातील बहुतेक शेती ----- च्या पाण्यावर अवलंबून असते.

- १) धरण २) नदी ३) पाऊस ४) विहिर

प्र.९ अतिरिक्त सिंचनामुळे ----- होते.

- १) क्षारपड २) क्षार वाढतात ३) जमीन सुपीक होते ४) काहीच होत नाही

प्र.१० फणस कोणत्या हंगामामध्ये येते.

- १) थंडी २) पावसाळा ३) उन्हाळा ४) खरीप

प्र.११ सिंचनाच्या आधुनिक पद्धती कोणत्या?

- १) ठिंबक सिंचन २) पाटाने पाणी देणे ३) पावसाचे पाणी ४) तलाव

प्र.१२ खालीलपैकी कोणते नैसर्गिक खत नाही?

- १) शेणखत २) कंपोस्ट खत ३) हिरवळीचे खत ४) युरीया

प्र.१३ खारी अन्नसंचय कशामध्ये करतात?

- १) जमिनीमध्ये २) पोत्यामध्ये ३) झाडाच्या ढोलीमध्ये ४) पानांमध्ये

प्र.१४ बीट हे वनस्पतीचा ----- अवयव आहे.

- १) मुळ २) खोड ३) पान ४) फुल

उत्तरे : (१) २ (२) १ (३) ३ (४) ४ (५) २ (६) १ (७) ३ (८) ३ (९) १ (१०) ३
(११) १ (१२) ४ (१३) ३ (१४) १

प्रकरण १३ अन्न टिकवण्याच्या पद्धती

प्र.१ खालीलपैकी कोणते अन्नपदार्थ वर्षानुवर्षे टिकवून ठेवता येत नाही.

- १) लोणचे २) मुरांबा ३) मसाले ४) अंडी

प्र.२ बुरशी हा ----- चा प्रकार आहे.

- १) सुक्ष्मजीव २) विषाणू ३) जीवाणू ४) आदिजीव

प्र.३ बुरशीच्या वाढीसाठी पोषक वातावरण कोठे असते?

- १) अन्न २) पाणी ३) हवा ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.४ कोणते पदार्थ आपण टिकवण्यासाठी उकळवून ठेवतो?

- १) मुरांबा २) दुध ३) ज्यूस ४) भाजीपाला

प्र.५ खालीलपैकी कोणते परिरक्षक नाही?

- १) खाद्यतेल २) दूध ३) व्हिनेगर ४) मीठ

प्र.६ खालीलपैकी कोणते पदार्थ वाळवून ठेवले जातात.

- १) डाळी २) मासळी ३) भाजीपाला ४) लोणचे

प्र.७ पदार्थ वाळवल्यावर त्यातील ----- निघून जाते.

- १) हवा २) पाणी ३) जीवजंतू ४) आर्द्रता

प्र.८ लवंग हा मसाल्याचा पदार्थ वनस्पतीच्या कोणत्या भागापासून मिळतो?

- १) फुल २) पान ३) फळ ४) साल

प्र.९ -----मध्ये अन्नपदार्थ जास्त चांगले राहतात.

- १) हिवाळा २) उन्हाळा ३) पावसाळा ४) हिवाळा व पावसाळा

प्र.१० शीतपेटीतील तापमान किती असते?

- १) 10 °C २) 5 °C ३) 14 °C ४) 8 °C

प्र.११ वेगळा पर्याय ओळखा.

- १) बोरीक आम्ल २) सायट्रिक आम्ल ३) व्हिनेगर ४) मोहरी

प्र.१२ अन्नधान्याचे किटकांपासून संरक्षण होण्यासाठी काय वापरतात?

- १) कडूनिंबाचा पाला २) मेटा बायसल्फेट ३) मोहरी ४) सायट्रिक आम्ल

उत्तरे : (१) ४ (२) १ (३) ४ (४) २ (५) २ (६) १ (७) २ (८) ३ (९) १ (१०) २
(११) ४ (१२) १

प्रकरण १४ वाहतूक

प्र.१ वाहतूकीचे फायदे कोणते आहेत.

- १) वेळेचा अपव्यय २) जग जवळ येते ३) श्रमाचा अपव्यय ४) इंधनाचा अपव्यय

प्र.२ घराजवळील ठिकाणी ----- जावे.

- १) चालत २) गाडीने ३) रिक्षाने ४) बसने

प्र.३ ----- चा वापर केल्यास प्रदूषण कमी होण्यास मदत होईल.

- १) बैलगाडी २) सायकल ३) रिक्शा ४) बस

प्र.४ ----- हे वाहतूकीचे संध साधन आहे.

- १) मोटार २) विमान ३) रेल्वे ४) जहाज

प्र.५ वाहनासाठी ----- वायूचा वापर करणे योग्य आहे.

- १) पेट्रोल २) डिझेल ३) एलपीजी ४) सीएनजी

प्र.६ सीएनजी चे विस्तारीत रूप लिहा.

- १) Compressed Natural Gas २) Compressed Native Gas
३) Complete Natural Gas ४) Compressed Natural Geothermal

प्र.७ एलपीजी चे विस्तारीत रूप लिहा.

- १) Liquefied Petroleum Gas २) Liquid Petrol Gas
३) Liquefied Pure Gas ४) Liquefied Press Gas

प्र.८ खालीलपैकी चुकीचे विधान कोणते?

- १) समीर २ किमी लांब असलेल्या शाळेत पायी जातो.
२) अथर्व घराशेजारील दुकानात गाडीवर जातो.
३) मीनल सायकलच्या वापरास प्राधान्य देते.
४) प्रणव कॉलेजला जाण्यासाठी बसचा वापर करतो.

प्र.९ वाहनांचा वनस्पतीवर कोणता दुष्परिणाम होत नाही?

- १) पाने पिवळी होतात. २) झाडांचे कोंब जळतात
३) विकास खुंटतो ४) वाढ होते

प्र.१० वाहनांतून कोणते वायू बाहेर पडत नाहीत.

- १) कार्बन मोनोऑक्साईड २) नायट्रोजन डायऑक्साईड
३) ऑक्सिजन ४) सल्फर डायऑक्साईड

प्र.११ वाहनांमुळे कोणते विकार होतात?

- १) डोळ्यांचे विकार २) डोके दुखी ३) फुफ्फुसांचे विकार ४) वरील सर्व

उत्तरे: (१) २ (२) १ (३) २ (४) ४ (५) ४ (६) १ (७) १ (८) २ (९) ४ (१०) ३ (११) ४

प्रकरण १५ संदेशवहन व प्रसार माध्यमे

प्र.१ भारतात संदेशवहनासाठी ----- उपग्रहांचा वापर होतो.

- १) प्रादेशिक २) कृत्रिम ३) प्राकृतिक ४) नैसर्गिक

प्र.२ कृत्रिम उपग्रह ----- नावाने अवकाशात पाठवले

- १) INSAT २) EDUSAT ३) ASTROSAT ४) पर्याय १ व २

प्र.३ प्रसारमाध्यमांच्या अतिवापराने कोणते परिणाम होतात?

- १) मैदानी खेळांकडे दुर्लक्ष २) शारीरिक क्षमता खालावते
३) अभ्यासात लक्ष लागत नाही ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.४ संगणकाच्या अति वापराने कोणते आजार होतात?

- १) विषमज्वर २) कॉलरा ३) मनोविकार ४) शारीरिक विकार

प्र.५ कोणत्या बाबतीत प्रसारमाध्यमांमुळे संवेदनशीलता वाढण्यास मदत होत आहे?

- १) पर्यावरण २) व्यापार ३) उद्योगधंदा ४) शैक्षणिक संधी

प्र.६ वेगळा पर्याय ओळखा.

- १) एसएमएस करणे २) दवंडी देणे ३) ई-मेल करणे ४) रेडिओने संदेश पाठविणे

प्र.७ माहितीची ----- करणे म्हणजे संदेशवहन होय.

- १) आदान-प्रदान करणे २) देवाणघेवाण ३) प्रसारण ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.८ प्रसारमाध्यमांमुळे व्यापार व उद्योगधंद्यात ----- होते.

- १) वाढ २) घट ३) नाविन्यता ४) परिणामकारकता

प्र.९ आधुनिक पद्धतीने संदेशवहन केल्याने कशाची बचत होत नाही.

- १) वेळ २) श्रम ३) पैसा ४) यांपैकी नाही

प्र.१० ----- खेळ खेळल्याने शारीरिक क्षमता वाढते.

- १) मैदानीवरील २) संगणकावरील ३) मोबाईलवरील ४) इंटरनेटवरील

उत्तरे: (१) २ (२) १ (३) ४ (४) ३ (५) १ (६) २ (७) ४ (८) १ (९) ४ (१०) १

प्रकरण १६ पाणी

प्र.१ बाष्पीभवनामुळे निरनिराळ्या जलाशयांतील पाण्याची पातळी ----- होते.

- १) कमी २) जास्त ३) तशीच राहते ४) कमी-जास्त

प्र.२ ----- मुळे पाण्याची वाफ होते.

- १) संघनन २) बाष्पीभवन ३) उदासीनीकरण ४) वितळणे

प्र.३ जलशुद्धीकरण केंद्रात खालीलपैकी कोणती प्रकिया केली जात.

- १) निवळणे २) गाळणे ३) निर्जंतुकीकरण ४) साठवणे

प्र.४ पाण्याच्या किती अवस्था आहेत?

- १) १ २) २ ३) ३ ४) ४

प्र.५ पाण्यात ----- मिसळून पाण्याचे निर्जंतुकीकरण केले जाते.

- १) क्लोरीन २) फ्लोरीन ३) मीठ ४) आम्ल

प्र.६ पाण्याची घनरूप अवस्था ----- आहे.

- १) द्रवरूप पाणी २) वाफ ३) बर्फ ४) आईस्क्रीम

प्र.७ पाणी अडवल्याने काय होते?

- १) जमिनीत जिरते २) भूजलाचा साठा वाढतो
३) झाडांना व विहिरींना मिळते ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.८ पावसाळ्यानंतरच्या काळात पाणी उपलब्ध होईल यासाठी कोण उपाय करतात?

- १) शेतकरी २) शासन ३) नागरिक ४) पर्याय २ व ३

प्र.९ पावसाचे पाणी आपल्याला कधी मिळते?

- १) वर्षभर २) पावसाळ्यातील चार महिने ३) जून, जुलै ४) जून, जुलै व ऑगस्ट

प्र.१० सर्व ठिकाणी जल संवर्धनासाठी ----- बांधणे शक्य नसते.

- १) समतल चर २) ओढे ३) धरणे ४) लहान सरोवर

उत्तरे: (१) १ (२) २ (३) ४ (४) ३ (५) १ (६) ३ (७) ४ (८) ४ (९) २ (१०) ३

प्रकरण १७ वस्त्र : आपली गरज

प्र.१ वेगळा शब्द ओळखा.

- १) टोपी २) सदरा ३) कुडता-पायजमा ४) पैठणी

प्र.२ कापड उदयोगाचे मोठे केंद्र कोणते?

- १) मुंबई २) चेन्नई ३) कोलकता ४) दिल्ली

प्र.३ भारतातील आर्थिक घडामोडीचे प्रमुख केंद्र कोणते?

- १) पुणे २) मुंबई ३) पंजाब ४) दिल्ली

प्र.४ कोणत्या वनस्पतीपासून सूत तयार करण्याची कला अवगत झाली.

- १) गोणपाट २) ताग ३) पळस ४) कापूस

प्र.५ पूर्वीच्या वेळी मानव वस्त्र म्हणून काय वापरत असे?

- १) झाडाची साल २) वेली ३) झाडांची पाने ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.६ थंडी, वारा, ऊन, पाऊस यांपासून संरक्षण करण्यासाठी आपण काय घालतो?

- १) वस्त्र २) स्वेटर ३) शाल ४) रेनकोट

प्र.७ नऊवारी साडी, पैठणी, धोतर, टोपी, सदरा ही वस्त्रे प्रामुख्याने कोणत्या राज्यात प्रसिद्ध आहेत?

- १) गुजरात २) पंजाब ३) महाराष्ट्र ४) पश्चिम बंगाल

प्र.८ सोलापूर येथील काय प्रसिद्ध आहे?

- १) पैठणी २) हिमरुशाल ३) चादरी ४) साडी

प्र.९ हिमरुशाल खालीलपैकी कोणत्या ठिकाणची खूप प्रसिद्ध आहे?

- १) पैठण २) औरंगाबाद ३) इचलकरंजी ४) काश्मीर

प्र.१० मुंबई या बेटावर ----- हवामानामुळे लांब धाग्याचे कापड तयार करणे सोपे होते.

- १) उष्ण २) समशीतोष्ण ३) कोरडे ४) दमट

प्र.११ पटोला, नारायणपेठ, म्हैसूर सिल्क हे कशाचे प्रकार आहेत?

- १) हिमरुशाल २) चादर ३) साडी ४) पैठणी

उत्तरे: (१) ३ (२) १ (३) २ (४) ४ (५) ४ (६) १ (७) ३ (८) ३ (९) २ (१०) ४ (११) ३

प्रकरण १८ पर्यावरण आणि आपण

प्र.१ जैवविविधतेचे रक्षण आणि संवर्धन करण्याच्या दृष्टीने राखून ठेवलेल्या क्षेत्राला ----- म्हणतात.

- १) राष्ट्रीय उद्यान २) अभयारण्ये ३) जैवविविधता उद्यान ४) जैवविविधता गृह

प्र.२ ----- राज्यात अनेक देवराया आहेत.

- १) मध्यप्रदेश २) महाराष्ट्र ३) गुजरात ४) पश्चिम बंगाल

प्र.३ ----- राज्यात असणा-या देवराया शरणवने म्हणून ओळखल्या जातात.

- १) मध्यप्रदेश २) ओडिशा ३) कर्नाटक ४) केरळ

प्र.४ ----- म्हणजे देवासाठी राखून ठेवलेले जंगल अशी त्या भागातील लोकांची धारणा असते.

- १) अभयारण्ये २) शरणवने ३) जैवविविधता उद्यान ४) देवराया

प्र.५ आशियातील सर्वात मोठे माळढोक पक्ष्यांचे अभयारण्य कोणत्या देशात आहे?

- १) जपान २) भारत ३) श्रीलंका ४) पाकिस्तान

प्र.६ महाराष्ट्रातील ----- जिल्ह्यात चांद नदीवर ब्रिटिशकालीन धरणामुळे मायणी तलाव तयार झाला आहे.

- १) सिंधुदुर्ग २) कोल्हापूर ३) अहमदनगर ४) सातारा

प्र.७ माळढोक पक्ष्याबद्दल चुकीचा पर्याय ओळखा.

- १) माळरानावर अधिवास करतात २) पक्षी किटक खातात.
३) पिकांचे रक्षण करतात व शेतक-यांचा मित्र ४) दमट वातावरणात आढळतात.

प्र.८ मोराची चिंचोली येथे -----पक्षी आहेत.

- १) २२०० २) २३०० ३) २४०० ४) २५००

प्र.९ वेगळा पर्याय ओळखा.

- १) घोडा २) दगड ३) पाणी ४) पेन (मानवनिर्मित)

प्र.१० कारखाने चालवण्यासाठी ----- वापर मोठ्या प्रमाणावर होऊ लागला.

- १) पेट्रोल २) इंधन ३) डिझेल ४) कार्बन डायऑक्साइड

प्र.११ ----- पक्षी उत्तर आशियातील सायबेरिया प्रदेशातून मायणीला स्थलांतर करून येतात.

- १) फ्लोमिंगो २) बदक ३) रोहित ४) शहामृग

उत्तरे: (१) ३ (२) २ (३) १ (४) ४ (५) २ (६) ४ (७) ४ (८) ४ (९) ४ (१०) २ (११) ३

प्रकरण १९ अन्नघटक

प्र.१ ----- शरीर बांधणीला आवश्यक आहेत.

- १) कर्बोदके २) स्निग्ध पदार्थ ३) खनिजे ४) प्रथिने

प्र.२ ----- हे ऊर्जादायी असतात.

- १) कर्बोदके २) स्निग्ध पदार्थ ३) पर्याय १ व २ ४) प्रथिने

प्र.३ विविध तृणधान्ये, साबुदाणा, बटाटा यांत ----- असते.

- १) कर्बोदके २) पिष्ट ३) स्टार्च ४) सर्व पर्याय बरोबर

प्र.४ पिष्ट, शर्करा व तंतुमय पदार्थ यांना एकत्रितपणे ----- म्हणतात.

- १) कर्बोदके २) जीवनसत्त्वे ३) क्षार ४) प्रथिने

प्र.५ जगण्यासाठी आवश्यक असे अन्नघटक असणारे जेवण म्हणजेच ----- होय.

- १) समतोल आहार २) भोजन ३) आहार ४) अन्नसेवन

प्र.६ खालीलपैकी काय प्रथिनांपासून बनलेले नसते?

- १) हाडे २) त्वचा ३) किडनी ४) केस

प्र.७ पिष्टातून मिळणा-या ऊर्जेच्या ----- ऊर्जा स्निग्ध पदार्थातू मिळते.

- १) दुग्ध २) चारपट ३) निमपट ४) अडीचपट

प्र.८ दुधात ----- असतात. (शर्करा)

- १) सुक्रोज २) लॅक्टोज ३) फ्रुक्टोज ४) नायट्रोज

प्र.९ शरीराला आवश्यक असणारी खनिजे कोणती?

- १) लोह २) नायट्रोजन ३) ऑक्सिजन ४) फॉस्फरस

प्र.१० ----- खनिजामुळे हाडे मजबूत होतात.

- १) लोह २) कॉल्शियम ३) सोडिअम ४) पोटॅशियम

प्र.११ रतांधळेपणा ----- जीवनसत्त्वाच्या अभावामुळे होतो.

- १) ए २) बी ३) डी ४) सी

प्र.१२ वेगळा पर्याय ओळखा.

- १) दूधाची साय २) लोणी ३) तूप ४) डाळी (स्निग्ध पदार्थ)

उत्तरे: (१) ४ (२) ३ (३) ४ (४) १ (५) ३ (६) ३ (७) १ (८) २ (९) १ (१०) २
(११) १ (१२) ४

प्रकरण २० आपले भावनिक जग

प्र.१ माणूस विचारक्षम असतो. तसाच तो ----- असतो.

- १) संवेदनशील २) भावनाशील ३) पंचशील ४) रागीट

प्र.२ आपल्यातील ----- दूर करण्यासाठी एकमेकांना मदत करावी.

- १) उणिवा २) राग ३) विचार ४) भावना

प्र.३ आपल्या सर्वांच्या आवडीनिवडी आणि क्षमता ----- असतात.

- १) वेगवेगळ्या २) समान ३) एकमेकांच्या विरुद्ध ४) सर्व पर्याय

प्र.४ ----- वर नियंत्रण न ठेवल्यास आपण रागीट व हट्टी बनतो.

- १) आनंद २) दुःख ३) राग ४) भावना

प्र.५ आपल्यापैकी कोणाचाच ----- पूर्णतः चांगला किंवा पूर्णतः वाईट नसतो.

- १) उत्साह २) आनंद ३) विचार ४) स्वभाव

प्र.६ भावना ----- ने आवरता येतात.

- १) आनंदाने २) रागाने ३) स्वभावाने ४) विचाराने

प्र.७ ----- चा योग्य मेळ घातल्याने आपले व्यक्तिमत्त्व संतुलित बनते.

- १) विचार २) भावना ३) स्वभाव ४) आनंद

प्र.८ वेगळा शब्द ओळखा.

- १) आनंद २) विचार ३) मत्सर ४) दुःख

प्र.९ माणसाच्या कशाचे विविध पैलू आपल्याला दिसतात.

- १) विचार २) भावना ३) स्वभाव ४) कामाचे

प्र.१० ----- मुळे आपण आनंदी राहतो.

- १) राग २) भावनिक समायोजन ३) संतुलित व्यक्तिमत्त्व ४) विचार व भावना

उत्तरे: (१) २ (२) १ (३) १ (४) ३ (५) ४ (६) ४ (७) २ (८) २ (९) ३ (१०) ३

प्रकरण २१ कामांत व्यस्त आपली आंतरेन्द्रिये

प्र.१ पचनसंस्थेतील पिशवीसारखे असणारे इंद्रिय कोणते.

- १) ग्रासिका २) लहान आतडे ३) जठर ४) मोठे आतडे

प्र.२ कोणते आतडे लांबीने जास्त असते.

- १) लहान आतडे २) मोठे आतडे ३) स्वादूपिंड ४) मध्यम आतडे

प्र.३ प्रौढ व्यक्तीमध्ये लहान आतडे सुमारे ----- मीटर लांबीचे असते.

- १) दिड २) तीन ३) चार ४) सात

प्र.४ उरोपोकळी व उदरपोकळी दरम्यान लवचिक पडदयासारखा अवयव असतो. त्याला ----- म्हणतात.

- १) श्वासनलिका २) श्वासपटल ३) वायुकोश ४) उच्छ्वास

प्र.५ ----- हा शरीरातील सर्वात टणक पदार्थ आहे.

- १) एनेमल २) हाड ३) बरगडया ४) दात

प्र.६ वेगळा शब्द ओळखा.

- १) तोंड २) ग्रासिका ३) श्वासपटल ४) जठर

प्र.७ शरीरात रक्त सतत फिरत ठेवण्याच्या क्रियेला ----- म्हणतात.

- १) अन्नपचन २) रक्ताभिसरण ३) चेतातंतू ४) श्वासोच्छ्वास

प्र.८ शरीराच्या विविध भागांमध्ये समन्वय साधण्याचे काम ----- चे असते.

- १) मेंदू २) हृदय ३) फुफ्फुसे ४) यकृत

प्र.९ मेंदू आणि चेतातंतूचे जाळे यांना एकत्रितपणे ----- म्हणतात.

- १) पचनसंस्था २) रक्ताभिसरण संस्था ३) श्वसनसंस्था ४) चेतासंस्था

प्र.१० दीर्घकाळ मद्यपान करणा-या व्यक्तीच्या ----- वर परिणाम होतो.

- १) चेतासंस्था २) पचनसंस्था ३) रक्ताभिसरण संस्था ४) पर्याय १ व २

प्र.११ अयोग्य जोडी कोणती.

- १) फुफ्फुसे —————> श्वसनसंस्था
२) जठर —————> अस्थिसंस्था
३) हृदय —————> रक्ताभिसरण संस्था
४) मेंदू —————> चेतासंस्था

प्र.१२ शरीराला आधार देणारी संस्था कोणती?

- १) श्वसनसंस्था २) रक्ताभिसरण ३) अस्थिसंस्था ४) चेतासंस्था

प्र.१३ पचनाची सुरुवात ----- या अवयवापासून होते.

- १) तोंड २) ग्रासिका ३) जठर ४) लहान आतडे

प्र.१४ शरीराच्या डोक्याच्या कवटीतील आंतरइंद्रिय -----.

- १) मेंदू २) हृदय ३) फुफ्फुसे ४) जठर

प्र.१५ छातीच्या पिंज-यात कोणती आंतरइंद्रिये असतात?

- १) हृदय २) मेंदू ३) फुफ्फुसे ४) पर्याय १ व ३

उत्तरे: (१) ३ (२) १ (३) ४ (४) २ (५) १ (६) ३ (७) २ (८) २ (९) ४ (१०) ४
(११) २ (१२) ३ (१३) १ (१४) १ (१५) ४

प्रकरण २२ वाढ आणि व्यक्तिमत्व विकास

प्र.१ जन्मापासून प्रौढावस्थेपर्यंत आपली ----- वाढते.

- १) वजन २) उंची ३) आजार ४) पर्याय १ व २

प्र.२ आपल्या कुटुंबीयांसारखी आपल्यामध्ये जन्मतःच अनेक लक्षणे येणे, याला ----- म्हणतात.

- १) अनुवांशिकता २) रोग ३) कौशल्य ४) व्यक्तिमत्व

प्र.३ अनेक कौशल्ये शिकण्याच्या क्षमता आपल्याकडे ----- ने येतात.

- १) अनुवांशिकता २) शिक्षण ३) सराव ४) सर्व पर्याय

प्र.४ उत्तम विकास होण्यासाठी पौष्टिक अन्नाबरोबर पुरेशा ----- ची गरज असते.

- १) शिक्षण २) व्यायाम ३) कला ४) खेळ

प्र.५ आपण चांगल्या विचारांप्रमाणे -----ही केले पाहिजे.

- १) भाषण २) नृत्य ३) आचरण ४) सर्व पर्याय

प्र.६ व्यक्तीची मानसिक व शारिरीक प्रगती होणे, म्हणजे ----- होय.

१) शिक्षण २) विकास ३) व्यायाम ४) सर्व पर्याय

प्र.७ ----- च्या आधारे स्वतंत्रपणे उपयोगी आणि समृद्ध जीवन जगण्याची तयारी होते.

१) अनुवांशिकता २) कौशल्य ३) मैत्री ४) सर्व पर्याय

उत्तरे: (१) ४ (२) १ (३) २ (४) ४ (५) ३ (६) २ (७) २

प्रकरण २३ संसर्गजन्य रोग आणि रोगप्रतिबंध

प्र.१ ----- हा साथीचा रोग नाही.

२) टायफॉईड २) कावीळ ३) कॉलरा ४) घटसर्प

प्र.२ ----- हा आतड्याचा रोग नाही.

१) टायफॉईड २) क्षय ३) जुलाब ४) कॉलरा

प्र.३ वेगळा शब्द ओळखा.

१) कावीळ २) पोलिओ ३) हिवताप ४) जुलाब

प्र.४ कावीळ, टायफॉईड, कॉलरा, हगवण हे ----- मार्फत पसरणारे रोग आहेत.

१) हवा २) पाणी ३) किटक ४) दैवीकोप

प्र.५ दूषित पाण्यापासून तयार केलेला बर्फाचा गोळा (Ice Candy) खाल्ल्यास ----- हा रोग होवू शकतो.

१) क्षयरोग २) जुलाब ३) खोकला ४) न्युमोनिया

प्र.६ ----- रोग्यांना वाटेल तिथे थुंकू नका असा सल्ला दिला जातो.

१) क्षय २) कावीळ ३) टायफॉईड ४) कॉलरा

प्र.७ ----- रोग हवेमार्फत पसरणारा नाही.

१) डेगू २) क्षय ३) घटसर्प ४) सर्दी

प्र.८ खरुज, नायटा ----- रोग आहेत.

१) पाण्यामार्फत पसरणारे २) हवेमार्फत पसरणारे ३) संपर्कजन्य ४) किटकांमार्फत पसरणारे

प्र.९ खालीलपैकी कोणते रोग डासांमार्फत पसरत नाहीत?

१) हिवताप २) डेंग्यू ३) चिकनगुणिया ४) कॉलरा

प्र.१० ----- हा रोग डासांमार्फत पसरतो?

१) मलेरिया २) हत्ती रोग ३) डेंग्यू ४) सर्व पर्याय

प्र.११ खालील कोणत्या किटकामार्फत रोग प्रसार होत नाही?

१) घरमाशी २) पिसु ३) ढेकूण ४) डास

प्र.१२ अॅनॅफेलिस डासाची मादी चावल्यामुळे ----- रोग होतो.

१) हिवताप २) डेंग्यू ३) चिकनगुणिया ४) हत्ती रोग

प्र.१३ ----- हा रोग क्युलेक्स ड्रास चावल्यामुळे होतो.

१) हिवताप २) डेंग्यू ३) चिकनगुणिया ४) हत्तीरोग

प्र.१४ रोगप्रतिबंध म्हणजे ----- होय.

१) रोग झाल्यावर उपाय करणे २) रोग झाल्यावर डॉक्टरांचा सल्ला घेणे
३) रोग होऊ न देणे. ४) देवपूजा नियमित करणे

प्र.१५ रोगजंतू आपल्या शरीरात ----- द्वारे प्रवेश करतात.

१) दुषित पाणी २) दुषित अन्न ३) दुषित हवा ४) सर्व पर्याय

प्र.१६ पाण्याचे निर्जंतुकीकरण करण्यासाठी ----- वापरतात.

१) क्षार २) साखर ३) ब्लीचिंग पावडर ४) खाण्याचा सोडा

प्र.१७ आजकाल देवी या रोगाची लस दिली जात नाही कारण ----

१) या रोगाची लस उपलब्ध नाही. २) गोळ्यांच्या स्वरूपात देवी या रोगावर औषधे उपलब्ध आहेत.
३) आता देवीचा प्रकोप होत नाही. ४) देवी रोगाचे समूळ उच्चाटन झाले आहे

प्र.१८ यात्रेला जाण्यापूर्वी यात्रेकरुंना ----- प्रतिबंधक लस टोचली जाते.

१) कॉलरा २) बीसीजी ३) गोवर ४) पोलिओ

प्र.१९ हिपॅटायटीस बी हा ----- चा प्रकार आहे.

१) कॉलरा २) कावीळ ३) पोलिओ ४) कांजिण्या

प्र.२० जन्माला आल्याबरोबर बाळाला कोणती लस टोचतात?

१) त्रिगुणी २) क्षय ३) गोवर ४) कांजिण्या

प्र.२१ ----- लस तोंडाद्वारे दिली जाते.

१) त्रिगुणी २) पोलिओ ३) गोवर ४) कांजिण्या

प्र.२२ बीसीजी लस ----- रोग होऊ नये म्हणून दिली जाते?

१) धनुर्वात, गोवर, डांग्या खोकला २) घटसर्प, पोलिओ, गोवर
३) घटसर्प, धनुर्वात, डांग्या खोकला ४) फक्त क्षय

प्र.२३ द्विगुणी लस कोणत्या रोगाविरुद्ध दिली जाते.

१) घटसर्प, धनुर्वात २) घटसर्प, क्षय ३) गोवर, कांजिण्या ४) धनुर्वात, गोवर

उत्तरे: (१) ४ (२) २ (३) ३ (४) २ (५) २ (६) १ (७) १ (८) ३ (९) ४ (१०) ४
(११) ३ (१२) १ (१३) ४ (१४) ३ (१५) ४ (१६) ३ (१७) ४ (१८) १ (१९) २
(२०) २ (२१) २ (२२) ४ (२३) १

विज्ञान जिज्ञासा

१. मानवी शरीरात एकूण हाडे किती? = २०६
२. मानवी शरीरातील सर्वात मोठे हाड कोणते? = मांडीचे हाड
३. मानवी शरीरातील सर्वात लहान हाड कोणते? = मानात असलेले स्टेपी नावाचे हाड
४. मानवी शरीरात किती स्नायू असतात? = ६३९
५. शरीरातील सर्वात मजबूत स्नायू ऊती कोठे आहेत? = जीभ
६. आपल्या शरीरात किती बरगडया असतात? = २४
७. मेंदू हा शरीरातील महत्वाचा भाग आहे. प्रौढ व्यक्तीमध्ये मेंदूचे वजन किती असते? = साधारण १४०० ग्रॅम
८. आपल्या शरीराचे सर्वसाधारण तापमान किती असते? = निरोगी व्यक्तीमध्ये ३७°C
९. प्रौढ व्यक्तीच्या फुफ्फुसात साधारणपणे किती हवा मावते? = ५ लिटर
१०. माणसाच्या हाताच्या बोटाची नखे वर्षभरात किती वाढतात? = साधारणपणे ४ सेंमी
११. सामान्य प्रौढ व्यक्ती एका मिनिटाला किती वेळा श्वासोच्छ्वास करते? = १५ वेळा
१२. आपल्या जठरात कोणते आम्ल असते? = हायड्रोक्लोरिक आम्ल
१३. सर्वसाधारण व्यक्तीचा रक्तदाब किती असतो? = १२०/८० मिमी
१४. निरोगी व्यक्तीच्या रक्तात साधारण किती साखर असते? = १०० मिली
१५. कावीळ या रोगात कोणत्या अवयवावर परिणाम होतो? = यकृत
१६. कॉफीतील कोणत्या द्रव्याने मेंदूस उत्तेजना मिळते? = कॉफिन
१७. प्रत्येक व्यक्तीमध्ये असेलच असे नाही असा शरीराचा भाग कोणता? = अक्कलदाढ
१८. ओस्टिओलॉजी म्हणजे काय? = अस्थिरोग चिकित्सा शास्त्र हाडाचा अभ्यास करणारे शास्त्र
१९. फ्रेनॉलॉजी म्हणजे काय? = मानवी मेंदू व कवटीची रचना यांचा अभ्यास करणारे शास्त्र
२०. पॅथॉलॉजी म्हणजे काय? = रोगनिदान शास्त्र
२१. कार्डिओलॉजी म्हणजे काय? = हृदय चिकित्सा शास्त्र
२२. ऑफ्थॅल्मॉलॉजी म्हणजे काय? = नेत्ररोग चिकित्सा शास्त्र
२३. मज्जातंतूचा अभ्यास करणा-या शाखेला काय म्हणतात? = न्यूरॉलॉजी
२४. विषाणू व त्यांनी होणा-या रोगांचा अभ्यास कोणत्या शाखेत केला जातो? = व्हायरॉलॉजी
२५. रक्तदाब मोजण्यासाठी डॉक्टर कोणत्या उपकरणाचा उपयोग करतात? = स्पिंगनोमॅनोमीटर
२६. क्ष-किरण छायाचित्र काढणा-या तज्ज्ञाला काय म्हणतात? = रेडिओलॉजिस्ट

२७. शस्त्रक्रिया करण्यासाठी रोग्याला भूल द्यावी लागते. हे काम एक तज्ज्ञ करीत असतो. त्याला काय म्हणतात?
= **अ‍ॅनस्थेटिस्ट**
२८. आतापर्यंत माहित झालेल्या जीवनसत्वांची नांवे काय आहे = **ए, बी, सी, डी, ई आणि के**
२९. जीवनसत्वाला इंग्रजीत विटॅमिन्स असे म्हणतात. हा शब्द सर्वप्रथम कोणी वापरला?
= **डॉ. कासीमीर फुन्क हे पोलिश रसायनशास्त्रज्ञ होते.**
३०. जीवनसत्वांपैकी कोणती जीवनसत्वे पाण्यात विरघळतात? = **बी आणि सी जीवनसत्वे**
३१. रांताधळेपणा म्हणजे मंद उजेडात नीट न दिसणे. हा विकार कोणत्या जीवनसत्वाच्या अभावी होतो?
= **जीवनसत्त्व ए**
३२. सी जीवनसत्त्व शरीरात कमी पडले तर कोणता आजार होतो? = **स्कर्व्ही**
३३. रक्त गोठण्याच्या क्रि येस मदत करणारे जीवनसत्त्व कोणते? = **के जीवनसत्त्व**
३४. तंबाखूच्या सेवनाने कोणता दुर्दम्य रोग होतो? = **कर्करोग**
३५. इ.सी.जी. म्हणजे काय? = **इलेक्ट्रोकार्डिओग्राम**
३६. जमिनीवर वावरणारा सर्वात मोठा प्राणी कोणता? = **हत्ती**
३७. सर्वात मोठा पक्षी कोणता? = **शहामृग**
३८. पेंग्विन हा पक्षी कुठे आढळतो? = **दक्षिण ध्रुवीय प्रदेशात म्हणजे अंटार्क्टिक खंडाच्या किनारपट्टीवर**
३९. गोम या प्राण्याला किती पाय असतात? = **१५-२३ पायांच्या जोड्या**
४०. विषारी सापांपैकी कोणत्या जातीचे साप भारतभर आढळतात? = **मण्यार, नाग, घोणस, फुरसे**
४१. भारतात आढळणारा मोठा, बिनविषारी साप कोणता? = **अजगर**
४२. भारतात आढळणारा मोठा, विषारी साप कोणता? = **मण्यार**
४३. सर्वात उत्कृष्ट श्रवण क्षमता कोणत्या प्राण्यांची आहे? = **वटवाघूळ**
४४. लिंबाच्या रसात कोणत आम्ल असते? = **सायट्रिक आम्ल**
४५. चिंचेच्या रसात कोणते आम्ल असते? = **टार्टारिक आम्ल**

दिनविशेष

जानेवारी :-

* ३ जानेवारी = बालिका दिन, सावित्रीबाई फुले जन्मदिन * ६ जानेवारी = मराठी पत्रकार दिन *
९ जानेवारी = प्रवासी भारतीय दिन * १० जानेवारी = जागतिक हास्य दिन * १२ जानेवारी = राष्ट्रीय युवक दिन *
१५ जानेवारी = भारतीय सेना दिन * २४ जानेवारी = राष्ट्रीय बालिका दिन * २५ जानेवारी = राष्ट्रीय मतदार
दिन.

फेब्रुवारी :-

* ४ फेब्रुवारी = जागतिक कॅन्सर दिन * ५ फेब्रुवारी = महाराष्ट्र राज्य मौखिक आरोग्य दिन * १० फेब्रुवारी =
राष्ट्रीय जंतनाशक दिन * १३ फेब्रुवारी = जागतिक रेडिओ दिन * २१ फेब्रुवारी = आंतरराष्ट्रीय मातृभाषा दिन
* २६ फेब्रुवारी = महाराष्ट्र महिला आरोग्य दिन * २७ फेब्रुवारी = जागतिक मराठी भाषा दिन * २८ फेब्रुवारी =
राष्ट्रीय विज्ञान दिन. * २९ फेब्रुवारी = व्यसनमुक्ती दिन

मार्च :-

* ३ मार्च = जागतिक वन्यजीव दिन * ८ मार्च = आंतरराष्ट्रीय महिला दिन * १२ मार्च = जागतिक किडनी दिन
* २० मार्च = जागतिक मौखिक दिन * २१ मार्च = जागतिक वन दिन * २२ मार्च = जागतिक जल दिन * २३
मार्च = जागतिक हवामान दिन * २४ मार्च = आंतरराष्ट्रीय क्षयरोग निर्मूलन दिन * २७ मार्च = महाराष्ट्र अवयवदान
दिन

एप्रिल :-

* ५ एप्रिल = सागरी दिन * ७ एप्रिल = जागतिक आरोग्य दिन * १४ एप्रिल = भारतरत्न डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर
जन्मदिन / जागतिक अग्निशमनदिन * २१ एप्रिल = नागरी सेवा दिन * २२ एप्रिल = जागतिक वसुंधरा दिन *
२३ एप्रिल = जागतिक ग्रंथ दिन * २४ एप्रिल = राष्ट्रीय पंचायतीराज दिन * २५ एप्रिल = जागतिक हिक्ताप दिन

मे :-

* १ मे = जागतिक कामगार दिन / महाराष्ट्र दिन / राजभाषा मराठी दिन * ३ मे = जागतिक ऊर्जा दिन * ८ मे =
आंतरराष्ट्रीय रेडक्रॉस दिन * ११ मे = जागतिक तंत्रज्ञान दिन * १२ मे = जागतिक परिचारिका दिन * २३ मे =
कासव संवर्धन दिन * २४ मे = राष्ट्रकुल दिन * २९ मे = आंतरराष्ट्रीय शांतीसेना दिन * ३१ मे = जागतिक तंबाखू
विरोधी दिन

जून :-

* १ जून = जागतिक दूधदिन/राज्य परिवहन दिन * ५ जून = जागतिक पर्यावरण दिन * ८ जून = जागतिक महासागर
दिन * १२ जून = जागतिक बालकामगार प्रथा विरोधी दिन * १४ जून = जागतिक रक्तदाता दिन * २१ जून =
जागतिक योग दिन * २६ जून = सामाजिक न्याय दिन * २९ जून = राष्ट्रीय सांख्यिकी दिन

जुलै :-

* १ जुलै = जागतिक लोकसंख्या / जनगणना दिन * ५ जुलै = जागतिक युवा कौशल्य दिन * २३ जुलै = राष्ट्रीय
प्रसारण दिन * २९ जुलै = जागतिक व्याघ्र दिन * २६ जुलै = कारगिल विजय दिन * २८ जुलै = हेपॅटायटीस दिन

ऑगस्ट :-

- *१ऑगस्ट = महसूल दिन *९ऑगस्ट = जागतिक आदिवासी दिन *१९ऑगस्ट = जागतिक छायाचित्रकार दिन
* २०ऑगस्ट = अक्षय ऊर्जा / राष्ट्रीय सद्भावना दिन * २९ऑगस्ट = राष्ट्रीय किडा /शेतकरी दिन

सप्टेंबर :-

- *२ सप्टेंबर = जागतिक नारळ दिन *५ सप्टेंबर = शिक्षक दिन *८ सप्टेंबर = आंतरराष्ट्रीय साक्षरता दिन
*१५ सप्टेंबर = दूरदर्शन दिन * १६ सप्टेंबर = आंतरराष्ट्रीय ओझोन दिन * २७ सप्टेंबर = जागतिक पर्यटन दिन
* २८ सप्टेंबर =आंतरराष्ट्रीय माहिती अधिकार दिन

ऑक्टोबर :-

- *१ऑक्टोबर = जागतिक ज्येष्ठ नागरिक दिन *२ऑक्टोबर = आंतरराष्ट्रीय अहिंसा दिन *४ऑक्टोबर = जागतिक प्राणी दिन
* १४ऑक्टोबर =राष्ट्रीय जाहिरात दिन * ३१ऑक्टोबर = राष्ट्रीय एकता दिन

नोव्हेंबर :-

- * १ नोव्हेंबर = राष्ट्रीय शिक्षण दिन * १४नोव्हेंबर = बालक दिन / महाराष्ट्र जैव तंत्रज्ञान दिन / जागतिक मधुमेह दिन
* १६नोव्हेंबर = राष्ट्रीय पत्रकार दिन * १७नोव्हेंबर = आंतरराष्ट्रीय विद्यार्थी दिन * १९नोव्हेंबर = जागतिक स्वच्छतागृह दिन
* २१नोव्हेंबर = जागतिक मासेमारी दिन * २६नोव्हेंबर = संविधान दिन / राष्ट्रीय कायदा दिन

डिसेंबर :-

- *१ डिसेंबर = जागतिक एड्स दिन *३डिसेंबर = जागतिक अपंग दिन *४ डिसेंबर =भारतीय नौदल दिन *८ डिसेंबर = सार्क संघटना दिन
* १० डिसेंबर = जागतिक मानवी हक्क दिन * १४ डिसेंबर = राष्ट्रीय ऊर्जा संवर्धन दिन * १८ डिसेंबर = जागतिक अल्पसंख्याक हक्क दिन
* २२ डिसेंबर = राष्ट्रीय गणित दिन * २३ डिसेंबर = राष्ट्रीय किसान दिन * २४ डिसेंबर = राष्ट्रीय ग्राहक दिन
* २५ डिसेंबर = स प्रशासन दिन / भारत जोडो दिन / स्त्री मुक्ती दिन

शोध आणि संशोधक

शोध	संशोधक
एक्स-रे	विलियम रॉन्टजेन
अणुकेंद्र	अर्नेस्ट रुदरफोर्ड
मायकोवेव्ह ओव्हन	पेसी स्पेन्सर
कॅथोड किरण	जे.जे.थॉमसन
वायुभारमापक	टॉरिचेली
डिझेल इंजिन	रुडॉलफ डिझेल
तारायंत्र	सॅम्युअल मॉर्स
झेरोक्स	सी.एफ.कार्लसन
मशीनगन	मायकेल फॅराडे
यंत्रमाग	जॉन के
थर्मामीटर	गॅलिलिओ
सायकल	मॅकमिलन
फ्रीज	कार्ल फॉन लिंडे
विद्युत दिवा	थॉमस एडिसन

शोध	संशोधक
जीवाणू	लिवेनहॉक
रक्तगट	कार्ल लॅन्डस्टॅनर
मलेरियाचे जंतू	रोनाल्ड रॉस
क्षयाचे जंतू	रॉबर्ट कॉक
होमिओपॅथी	हायेमान
जंतुविरहित शस्त्रक्रिया	जोसेफ लिस्टर
डायनामो	मायकेल फॅराडे
डी.एन.ए. जीवनसत्वे	वॉटसन व क्रिक
हृदयरोगण	डॉ. व्हाइचन बर्नार्ड
वाफेचे इंजिन	जेम्स वॉट
अनुवांशिकता सिध्दांत	ग्रेगर मॅंडेल
टेलिफोन	ग्रॅहम बेल
इन्सुलिन	फ्रेडरिक बेटिंग
पेनिसिलिन	अलेक्झांडर फ्लेमिंग
पोलिओ लस	सालक
देवीची लस	एडवर्ड जेन्सर
अँन्टी रेबिज लस	लुई पाश्चर
रक्ताभिसरण	विलियम हार्वे
उत्कांतीवाद सिध्दांत	चार्ल्स डार्विन
ग्रामोफोन	एडिसन
सेफ्टी लॅम्प	हंप्रे डेव्ही
चलतचित्र चित्रपट	थॉमस एडिसन
प्रेसर कुकर	डेनिस पापिन
सुरक्षा आगकाडी	जॉन वॉकर
क्षेपणास्त्र	वर्नर व्होन कारून
जीवनसत्व	फुंक
मोटर कार	सी.एफ.कीटिंग
ट्रॅफिक सिग्नल	गॅरेट मॉर्गन
रडार	आर.वॉटसन वॉट
हेलिकॉप्टर	सिकोस्की
लेसर	गॉर्डन गौलड
सुपर कॉम्प्युटर	जे.एम.व्हॅन टॅसेल
ऑटोमॅटिक रायफल	जॉन ब्राउनिंग

सापेक्षता सिध्दांत	आईनस्टाईन
गुरुत्वाकर्षण	न्युटन
किरणोत्सारिता	हेन्नी बेक्वेरेल
क्ष-किरण	विलियम रॉटजेन
पुंज सिध्दांत	मॅक्स प्लॅंक
विशिष्ट गुरुत्व	आर्किमीडिज
लेसर	टी.एच.मॅमन
रेडियम	मेरी क्युरी, पेरी क्युरी
न्यूट्रॉन	जेम्स चॅडविक
इलेक्ट्रॉन	थॉम्पसन
प्रोट्रॉन	रुदरफोर्ड
ऑक्सिजन	लावासिए
कार्बन डाय ऑक्साइड	रॉन हेलमॉंड
हायड्रोजन	हेन्नी कॅव्हेंडिश
विमान	राईट बंधू
रेडिओ	मार्कोनी
टी.व्ही.	जॉन बेअर्ड
लाऊडस्पीकर	सी.डब्ल्यू.ग्राईस, ई.डब्ल्यू.केलॉन
सोलर सेल	डी.एम.चॅप्लिन, सी.एस.फुल्लर, जी.एल.पिअर्सन
इलेक्ट्रॉनिकपॉकेट कॅलक्युलेटर	जे.एस.किलबी, जे.डी.मेरीसन
कॉम्पॅक्ट डिस्क (सीडी)	जूप सिन्जोड, टोशीतादा दोई
स्कॅनिंगटनेलिंग मायकोस्कोप	जेड बिन्नीग, हन्निच रोहरर

बालकांचे लसीकरण :

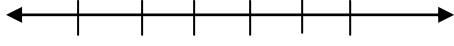
वयोगट	लस
जन्मत :	बीसीजी, हिपॅटायटिस बी (पहिला)
दीड महिने	ट्रिपल(त्रिगुणी) (पहिला), पोलिओ (पहिला), हिपॅटायटिस बी (दुसरा)
अडीच महिने	ट्रिपल (दुसरा), पोलिओ(दुसरा)
साडेतीन महिने	ट्रिपल (तिसरा), पोलिओ(तिसरा), हिपॅटायटिस बी (तिसरा)
नऊ महिने	गोवर, जीवनसत्व अ
दीड वर्षे	डीटीपी बु, पोलिओ बु, जीवनसत्व अ
दोन वर्षे	जीवनसत्व अ
अडीच वर्षे	जीवनसत्व अ
तीन वर्षे	जीवनसत्व अ
साडे तीन वर्षे	जीवनसत्व अ
चार वर्षे	जीवनसत्व अ
साडेचार वर्षे	जीवनसत्व अ
पाच वर्षे	जीवनसत्व अ, डी.टी.(द्विगुणी)

जीवनसत्व :-

जीवनसत्व	कमतरतेमुळे होणारे विकार	उपाययोजना
ए (A)	रातांधळेपणा	आहारात पालेभाज्या, गाजर, पपई, दुध यांचा समावेश करावा.
बी (B)	जीभलाल होणे	आहारात डाळी, पालेभाज्या, दुध यांचा समावेश करावा.
सी(C)	हिरडयांतून रक्त येणे	आहारात आवळा, लिंबु, संत्रे, मोड आलेली कडधान्ये घ्यावीत.
डी (D)	पायाची हाडे वाकणे, पाठीला बाक	कोवळया सूर्यप्रकाशात बसणे, दूध, शार्कलिक्वर तेल, कॉडलिक्वर तेलाचा आहारात वापर करणे.

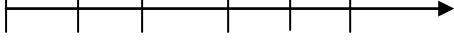
आकृत्यावरील प्रश्न

प्र.१ खालील आकृतीत रेषा किती आहेत.

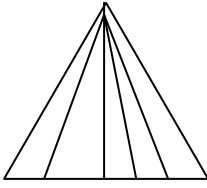
- १) ६ २) ७ ३) १ ४) ५

प्र.२ खालील आकृतीत किती किरण आहेत.

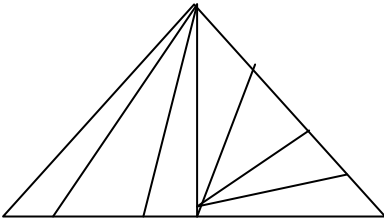
- १) २१ २) १५ ३) ५ ४) ६

प्र.३ खालील आकृतीत त्रिकोण किती.

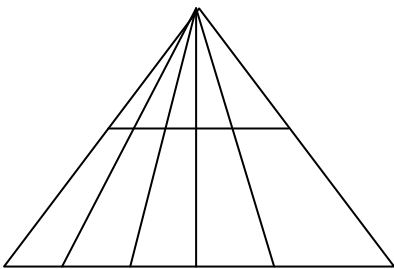
- १) ६ २) २१ ३) १५ ४)

प्र.४ खालील आकृतीत त्रिकोण किती.

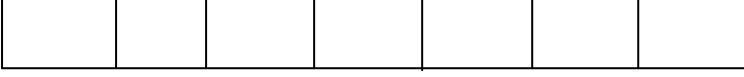
- १) २० २) १९ ३) २८ ४) २

प्र.५ खालील आकृतीत त्रिकोण किती.

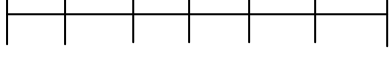
- १) १५ २) ३० ३) ६ ४)

प्र.६ खालील आकृतीत आयत किती.

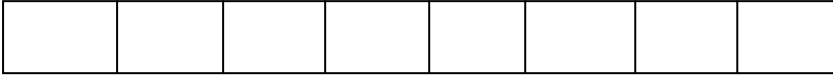
- १) ७ २) २८ ३) ८ ४) २

प्र.७ खालील आकृतीत रेषाखंड किती.

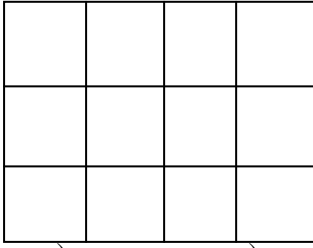
- १) २१ २) ६ ३) ७ ४) १५

प्र.८ खालील आकृतीत चौरस किती.

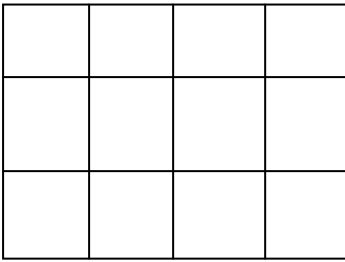
- १) ८ २) ९ ३) ३६ ४) २८

प्र.९ चौरसांची संख्या किती.

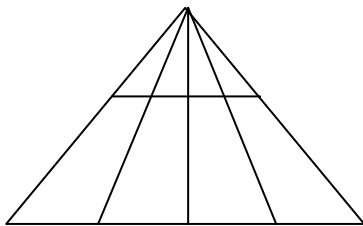
- १) ६० २) १३ ३) २० ४) १२

प्र.१० आयताची संख्या किती.

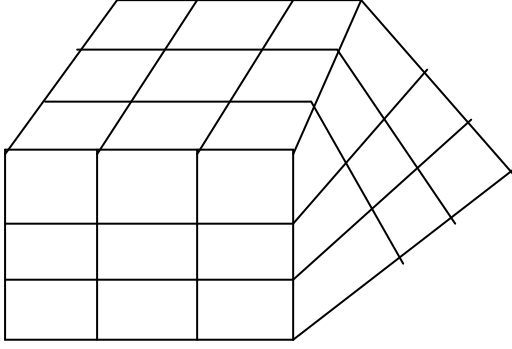
- १) ६० २) १३ ३) २० ४) १२

प्र.११ त्रिकोणाची संख्या व चौकोनांची संख्या यातील फरक किती.

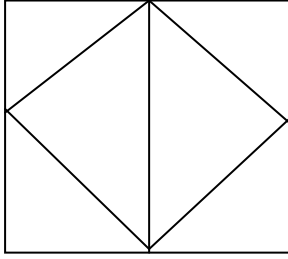
- १) २० २) ४ ३) ० ४) १०

प्र.१२ एकूण घनांची संख्या किती.

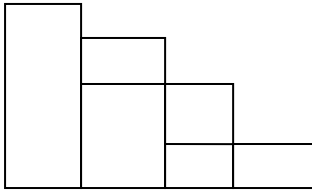
- १) २७ २) १८ ३) २१ ४) २४

प्र.१३ चौरसांची संख्या किती.

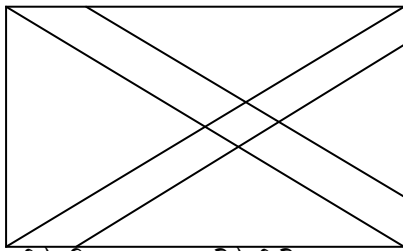
- १) ० २) १ ३) २ ४) ३

प्र.१४ आकृतीत एकूण किती आयत आहेत.

- १) १२ २) ११ ३) ९ ४) ६

प्र.१५ आकृतीत एकूण किती त्रिकोण आहेत.

- १) ९ २) १२ ३) १४ ४) १६

उत्तरे : (१) ३ (२) ४ (३) ३ (४) २ (५) २ (६) २ (७) १ (८) १ (९) ३ (१०) १
(११) ४ (१२) १ (१३) ३ (१४) २ (१५) ३

क्रमाने येणारे पद ओळखा

प्र.१ १, १२, १९, ? , ३९

- १) २९ २) २८ ३) २६ ४) २४

प्र.२ १, ४, ९, १६, २५, ?

- १) ३५ २) ३६ ३) ४८ ४) ४९

प्र.३ २०, १९, १७, ? , १०, ५

- १) १२ २) १३ ३) १४ ४) १५

प्र.४ १, ६, १३, २२, ३३, ?

- १) ४४ २) ४५ ३) ४६ ४) ४७

प्र.५ १, ९, १७, ३३, ४९, ७३, ?

- १) ९७ २) ९८ ३) ९९ ४) १००

प्र.६ २, ५, ९, , २०, २७

- १) १४ २) १६ ३) २४ ४) १८

प्र.७ १, १, २, ४, ३, ९, ४, ?

- १) १० २) १६ ३) ३६ ४) २०

प्र.८ २/३, ५/७, ११/१३, २३/२९, ३१/३७, ?

- १) १५/१९ २) १७/१९ ३) १४/१९ ४) १७/२१

प्र.९ १, ८, २७, ? , १२५

- १) ६४ २) ३६ ३) ४९ ४) ५०

प्र.१० ९, ८, १७, २५, ४२, ६७, ?

- १) १०९ २) ११५ ३) १०० ४) ९८

प्र.११ १/२, ३/२, ५/६, ११/३०, ?

- १) ३२/४७ २) ४१/३३० ३) ४१/३३ ४) ३३०/४१

प्र.१२ २, ३, ५, ७, ?

- १) ११ २) १० ३) ९ ४) ८

प्र.१३ ०, ३, ८, १५, ?

- १) १९ २) २४ ३) २३ ४) २१

प्र. १४ ५, ३, ६, २, ७, १, ?

- १) ८ २) ५ ३) ४ ४) ०

प्र.१५ ०, २, ६, १२, ?, ३०, ४२

- १) १५ २) १८ ३) २० ४) २४

प्र.१६ ७, १३, १९, २९, ?, ४३, ४७

१) ३५ २) ३७ ३) ३९ ४) ४१

प्र.१७ ४, ७, ६, ९, ८, ११, १०, १३, ?

१) १२ २) १४ ३) १५ ४) १६

प्र.१८ १५, २४, ३५, ?, ६३, ८०

१) ४५ २) ४६ ३) ४७ ४) ४८

प्र.१९ १२५, ६४, २७, ८, ?

१) ६ २) ५ ३) ४ ४) १

प्र.२० २, ०, ३, १, ४, २, ?

१) ५ २) ३ ३) ४ ४) ६

प्र.२१ ७, १६, ९, १४, ११, १२, ?

१) १३ २) १६ ३) ९ ४) १०

प्र.२२ २, ३, ५, ८, १३, २१, ?

१) ३२ २) २८ ३) ३४ ४) २७

प्र.२३ २, ५, १०, १७, २६, ?

१) ३७ २) ३५ ३) ५० ४) ३६

प्र.२४ ९९, ११, ८८, २२, ७७, ३३, ?

१) ४४ २) ५५ ३) ६६ ४) ११०

प्र.२५ ०, ७, २६, ६३, ?

१) ८० २) १२४ ३) ९९ ४) १२०

उत्तरे: (१) २ (२) २ (३) ३ (४) ३ (५) १ (६) १ (७) २ (८) २ (९) १ (१०) १
(११) २ (१२) १ (१३) २ (१४) १ (१५) ३ (१६) ३ (१७) ३ (१८) ४ (१९) ४
(२०) १ (२१) १ (२२) ३ (२३) १ (२४) ३ (२५) २

गटात न बसणारे पद ओळखा.

१. १) ६३४५ २) ५४६४ ३) ७४३५ ४) ७०८४
२. १) ८५३२ २) ९३२७ ३) ५३४३ ४) २४३४
३. १) १३-३१ २) ४५-५४ ३) १६-६१ ४) ७१-८८
४. १) ११ २) २१ ३) ३१ ४) ४१
५. १) १५३० २) २६५२ ३) ३२४३ ४) ३६७२
६. १) ४७ २) ७७ ३) ५३ ४) ६७

७.	१) ५८४०	२) ९२०८	३) ५३१५	४) ७३२१
८.	१) ७५	२) ८०	३) ६४	४) १२८
९.	१) ४३५	२) ४५३	३) ३४५	४) ३७४
१०.	१) ७२	२) ६०	३) ५३	४) ८०
११.	१) ३६	२) ८१	३) २६	४) ४५
१२.	१) ८१	२) ६७	३) ९०	४) ३६
१३.	१) ७७	२) ४४	३) २२	४) ५७
१४.	१) १०५	२) २२५	३) ३५९	४) ४८५
१५.	१) ५५५	२) ४४४	३) ३३३	४) २०४
१६.	१) ९१	२) ८१	३) ४७	४) ५६
१७.	१) १६	२) ३६	३) २५	४) ३५
१८.	१) ९/५	२) ८/३	३) ६/२	४) ७/४
१९.	१) ४९	२) २७	३) २१६	४) १२५
२०.	१) ९१८२	२) ७३५५	३) ४३२८	४) ७१८४
२१.	१) ५४८	२) ३२४	३) ९३६	४) ७२६
२२.	१) ५९६	२) ६८७	३) ७७७	४) ९४८
२३.	१) ७२-४५	२) ५१-२४	३) ४६-२०	४) ३२-१४
२४.	१) १७	२) ३७	३) ४७	४) ५७

उत्तरे: (१) १ (२) ४ (३) ४ (४) २ (५) ३ (६) २ (७) २ (८) १ (९) ४ (१०) ३ (११) ३ (१२) २ (१३) ४ (१४) ३ (१५) ४ (१६) ३ (१७) ४ (१८) ३ (१९) २ (२०) ४ (२१) ४ (२२) १ (२३) ३ (२४) ४

समसमान संबंध ओळखा.

१. ६:२२ :: ९ : ?

१) २४ २) २२ ३) २७ ४) ३१

२. ४४:३४४ :: ७७ : ?

१) ६७७ २) ५७७ ३) ७७७ ४) ८७७

३. २४५:४० :: ३५२ : ?

१) ४० २) ३० ३) १० ४) ५०

४. १:१ :: ५ : ?

१) १८ २) ३५ ३) १२५ ४) ५०

५. ३१:३७ :: ४३ : ?

१) ४७ २) ५० ३) ५१ ४) ५३

6. 808 : 423 :: ? : 274
 1) 214 2) 760 3) 746 4) 724
7. 2 : 9 :: 4 : ?
 1) 16 2) 12 3) 64 4) 41
8. 9 : 20 :: 10 : ?
 1) 101 2) 99 3) 100 4) 92
9. 6 : 24 :: 9 : ?
 1) 30 2) 33 3) 36 4) 39
10. 4 : 64 :: 5 : ?
 1) 120 2) 69 3) 62 4) 124
11. 7 : 40 :: 9 : ?
 1) 21 2) 47 3) 49 4) 22
12. 7 : 42 :: 9 : ?
 1) 36 2) 63 3) 72 4) 90
13. 7426 : 6247 :: ? : 4269
 1) 2469 2) 9642 3) 9624 4) 2496
14. 24 : 92 :: 91 : ?
 1) 99 2) 102 3) 101 4) 119
15. 7.4 : 4.77 :: ? : 3.44
 1) 4.4 2) 3.3 3) 4.3 4) 3.2
16. 74 : 34 :: 96 : ?
 1) 110 2) 131 3) 44 4) 69
17. 34 : 2 :: 43 : ?
 1) 6 2) 9 3) 7 4) 11
18. 49 : 36 :: 46 : ?
 1) 34 2) 42 3) 44 4) 30
19. 436 : 643 :: 922 : ?
 1) 229 2) 229 3) 292 4) 922
20. 94 : 67 :: 34 : ?
 1) 44 2) 22 3) 14 4) 23

२१. ४७ : ७४ :: ४९ : ?

१) ७४ २) ८२ ३) ९४ ४) ७८

२२. ४ : २० :: ७ : ?

१) ५६ २) ४२ ३) ३६ ४) ४९

२३. २ : ३ :: ५ : ?

१) ९ २) ८ ३) ११ ४) ७

२४. ३२८ : ४८ :: २४५ : ?

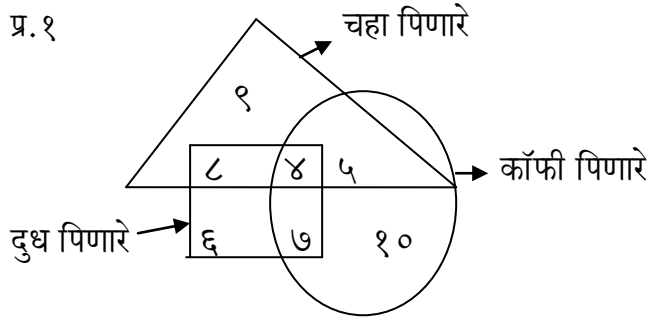
१) २८ २) ४० ३) ३६ ४) ८०

२५. २३ : २५ :: ३५ : ?

१) ६४ २) ४२ ३) ४८ ४) ५६

उत्तरे: (१) ४ (२) १ (३) २ (४) ३ (५) १ (६) २ (७) ३ (८) २ (९) ३ (१०) ४
(११) ४ (१२) ३ (१३) ३ (१४) ३ (१५) ३ (१६) ३ (१७) ३ (१८) ४ (१९) ३
(२०) (२१) ३ (२२) १ (२३) ४ (२४) २ (२५) १

वेग आकृती

१. तिनही पेये पिणारांची एकूण संख्या किती?

१) ४ २) २५ ३) २० ४) ४९

२. चहा व दुध पितात पण कॉफी पीत नाहीत असे किती जण आहेत?

१) १५ २) ८ ३) २३ ४) १२

३. कोणतेही दोनच पेये पितात अशा एकूण किती व्यक्ती आहेत?

१) २१ २) २० ३) १५ ४) २२

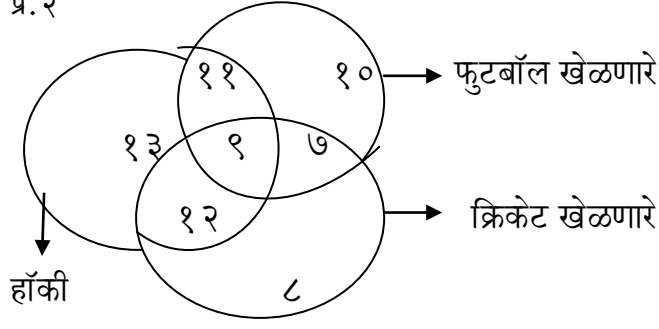
४. कमीत कमी दोन पेये पितात अशा किती व्यक्ती आहेत?

१) २२ २) २० ३) २४ ४) २५

५. फक्त एकच पेय पिणारे किती व्यक्ती आहेत?

१) २५ २) २० ३) २२ ४) २४

प्र.२

१. किती विद्यार्थी कमीत कमी दोन खेळ खेळू शकतात?

- २) ३९ २) १० ३) ३१ ४) २९

२. तिनही खेळात प्रवीण असणारे खेळाडू किती?

- १) ३१ २) ९ ३) ३० ४) ३१

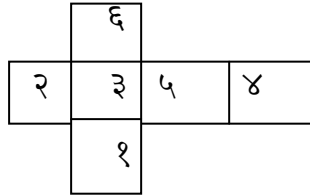
३. फुटबॉल व क्रिकेट खेळतात पण हॉकी खेळत नाहीत असे किती विद्यार्थी आहेत?

- १) २७ २) ९ ३) १८ ४) ७

४. क्रिकेट व हॉकी खेळणारांची एकूण संख्या किती?

- १) १२ २) १९ ३) २१ ४) २८

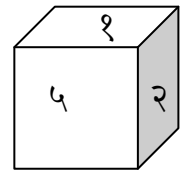
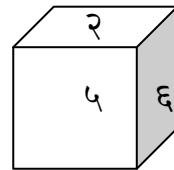
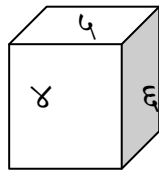
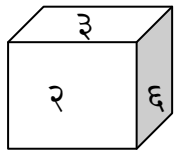
प्र.३ सोबतची आकृती जोडून घन बनविल्यास ३ च्या विरुद्ध बाजूला काय येईल?

- १) ६ २) ४ ३) ५ ४) १

प्र.४ एकाच घनाच्या वेगवेगळ्या अवस्था दाखवणा-या आकृत्या दाखविल्या आहेत यावरून ५ च्या विरुद्ध

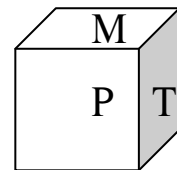
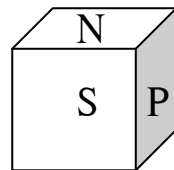
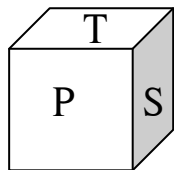
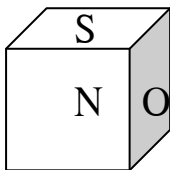
बाजूला काय येईल ते सांगा.

- १) ३ २) १ ३) २ ४) ४

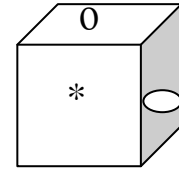
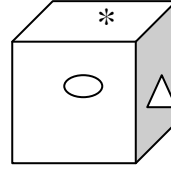
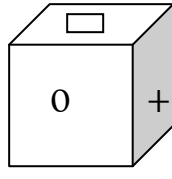
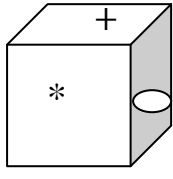
प्र.५ एकाच घनाच्या वेगवेगळ्या अवस्था दाखवणा-या आकृत्या दाखविल्या आहेत यावरून O च्या

बाजूला काय येईल ते सांगा.

- १) S २) P ३) T ४) M

प्र.६ एकाच घनाच्या वेगवेगळ्या अवस्था दाखवणा-या आकृत्या दाखविल्या आहेत यावरून * च्या विरुद्ध बाजूला काय येईल ते सांगा.

- १) ○ २) 0 ३) □ ४) +

उत्तरे: प्र.१ (१) १ (२) ४ (३) २ (४) ३ (५) १ प्र.२ (१) १ (२) २ (३) ४ (४) ३
प्र.३) १ प्र.४) १ प्र.५) २ प्र.६) ३

मिश्र उदाहरणे

प्र.१ प्राणी संग्रहालयात काही प्राणी व काही पक्षी आहेत. पायांची संख्या ६४ तर डोक्यांची संख्या २२ आहे. तर प्राणी किती?

- १) १२ २) १० ३) १४ ४) १६

प्र.२ एका शेतक-याकडे काही कोंबड्या व काही बक-या आहेत. पायांची एकूण संख्या ५० तर डोक्यांची संख्या १७ आहे तर कोंबड्यांची संख्या किती?

- १) ९ २) ८ ३) १२ ४) ११

प्र.३ एका परीक्षेत बरोबर उत्तराला ५ गुण तर चुकीच्या उत्तरासाठी २ गुण कमी होतात. राधाने २५ प्रश्न सोडवले व तिला ७६ गुण मिळाले तर तिची किती उत्तरे चुकली?

- १) १० २) ८ ३) ९ ४) ७

प्र.४ नेमबाजीच्या स्पर्धेत बरोबर नेम मारल्यास ३ गुण मिळतात तर चुकीच्या नेमासाठी १ गुण कमी होतो. साधनाने ३० नेम मारले व तिला ७० गुण मिळाले तर तिने किती नेम बरोबर मारले?

- १) ५ २) ७ ३) ८ ४) १०

प्र.५ एका भाषेत मगर -३२४, दमन -६५२ तर नरक -४६७ असे लिहितात. तर त्याच भाषेत कमर हा शब्द कसा लिहाल?

- १) ५६४ २) ३५२ ३) ७५४ ४) ७२४

प्र.६ एका सांकेतिक भाषेत POT-543, MON - 421 तर TSN -165 असे लिहितात. तर त्याच भाषेत SPT हा शब्द कसा लिहाल?

- १) ६३५ २) ३२६ ३) ५४३ ४) १२३

प्र.७ १ ते १०० संख्या लिहीताना ५ हा अंक किती वेळा लिहावा लागेल?

१) १९ २) २० ३) २१ ४) ११

प्र.८ १ ते १०० मध्ये ० हा अंक किती वेळा येतो?

१) १९ २) २० ३) २१ ४) ११

प्र.९ १ ते १०० मध्ये ५ हा अंक असलेल्या संख्या किती?

१) १९ २) २० ३) २१ ४) ११

प्र.१० दोन अंकी संख्यांमध्ये १ किती वेळा येतो?

१) २१ २) २० ३) १९ ४) १८

प्र.११ ४, ६, ३, ५ हे अंक वापरून एक अंक एकदाच येणा-या एकूण किती चार अंकी संख्या तयार होतील?

१) ८ २) ६ ३) २४ ४) १८

प्र.१२ ३, ०, ९, ५ हे एक अंक एकदाच वापरून तयार होणा-या किती चार अंकी संख्या या अंकांपासून बनविता येतील?

१) ८ २) १२ ३) २४ ४) १८

प्र.१३ ३२९७ या संख्येतील सर्व अंकांच्या स्थानिक किंमतीची बेरीज किती?

१) ९७२३ २) ३९२७ ३) २७९२ ४) ३२९७

प्र.१४ २५७६९ या संख्येतील सर्व अंकांच्या स्थानिक व दर्शनी किमतीच्या बेरजेतील फरक किता?

१) २५७४० २) २५००० ३) २५७४८ ४) २५७६९

प्र.१५ ९० मी अंतरावर प्रत्येकी ३ मीटरवर एक याप्रमाणे किती झाडे लावता येतील?

१) ३० २) २९ ३) ३२ ४) ३१

प्र.१६ ५६ मी लांबीच्या रस्त्यावर प्रत्येक ४ मीटरवर एक याप्रमाणे दुतर्फा झाडे लावायची असल्यास किती झाडे लावता येतील?

१) २८ २) १४ ३) ३० ४) १

प्र.१७ एका रांगेत मिनाचा क्रमांक डावीकडून ३६ व उजवीकडून ५२ आहे. तर रांगेत एकूण किती मुले आहेत?

१) ८८ २) ८९ ३) ८७ ४) ८५

प्र.१८ एका रांगेत सोहम मध्यभागी उभा असून त्याचा क्रमांक ४७ आहे. तर रांगेत एकूण किती मुले आहेत?

१) ९३ २) ९४ ३) ९५ ४) ९१

प्र.१९ राधाला ५ काका आहेत. त्यांपैकी एक वकील आहेत तर वकील साहेबांना किती भाऊ असावेत?

१) ४ २) ३ ३) ५ ४) यांपैकी नाही

प्र.२० किशोरच्या कुटुंबात त्याचे आई,वडील,पत्नी,दोन मुले, दोन भाऊ, तीन बहिणी, त्यांचे पती किंवा पत्नी व प्रत्येकाची दोन मुले यांचा समावेश आहे तर कुटुंबातील एकूण व्यक्ती किती?

- १) २० २) २२ ३) २६ ४) २८

प्र.२१ गणेश बाजारात चालला होता. समोरून त्याचा मित्र आपल्या तीन बहिणीसोबत येत होता. प्रत्येकीजवळ २-२ मुले होती. प्रत्येक मुलाकडे ३-३ कुत्र्याची पिल्ले होती तर किती सजीव बाजारात चालले होते?

- १) २८ २) २९ ३) २६ ४) १

प्र.२२ २२ फुट खोल खड्यातून वर येण्यासाठी एक बेडूक एका वेळी ५ फुट उंच उडी मारतो व २ फुट खाली घसरतो तर बाहेर येण्यासाठी त्याला कमीत कमी किती उड्या माराव्या लागतील?

- १) ८ २) ७ ३) ९ ४) १०

प्र.२३ २४ इंच लांबीच्या खिडकीला ३-३ इंच अंतरावर गज सबवायचे असल्यास किती गज लागतील?

- १) ९ २) ८ ३) ७ ४) १०

प्र.२४ ५६ फुट लांबीची दोरी ७ ठिकाणी कापून समान लांबीचे तुकडे केले तर प्रत्येक तुकड्याची लांबी किती?

- १) ८ फुट २) ९फुट ३) ७फुट ४) ६फुट

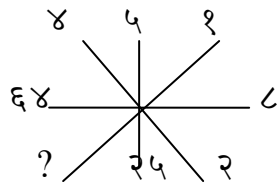
प्र.२५ मंदिरात जातना राधाने प्रत्येक पायरीवर त्या पायरीच्या क्रमांकाएवढी फुले ठेवली व २४ पाय-या चढून देवळात गेल्यावर एक फुल देवाला वाहीले तर तिने आपल्यासोबत किती फुले नेली असावीत?

- १) १५६ २) ३५० ३) ३०१ ४) ३५१

उत्तरे: (१) २ (२) १ (३) ४ (४) १ (५) ४ (६) १ (७) २ (८) ४ (९) १ (१०) ३
(११) ३ (१२) ४ (१३) ४ (१४) १ (१५) ४ (१६) १ (१७) ३ (१८) १ (१९) ३
(२०) ३ (२१) ४ (२२) २ (२३) ३ (२४) ३ (२५) ३

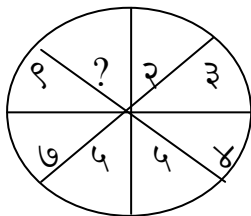
कुट प्रश्न

१.

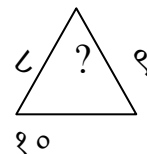
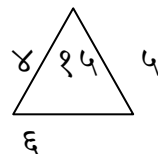
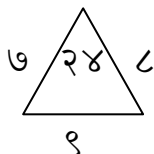
- १) २ २) १ ३) ३ ४) ४

२.

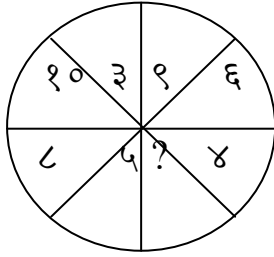
- १) १० २) ११ ३) १२ ४) १३

३.

- १) २४ २) २७ ३) १९ ४) २९

୪.

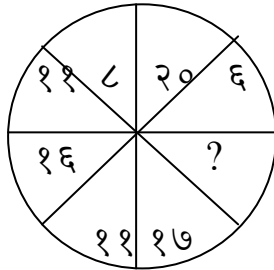
୧) ୧୩

୨) ୧୨

୩) ୭

୪) ୧୧

୫.

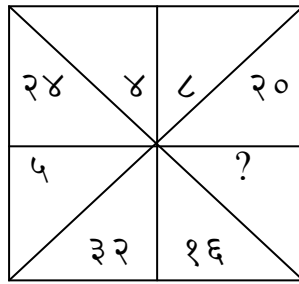
୧) ୮

୨) ୩

୩) ୨

୪) ୭

୬.

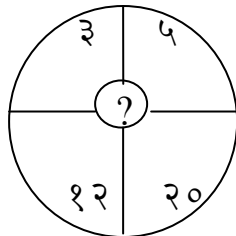
୧) ୪

୨) ୭

୩) ୧୪

୪) ୬

୭.

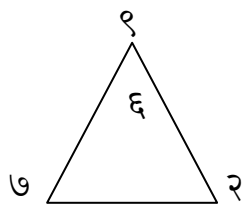
୧) ୨୩

୨) ୬୦

୩) ୧୭

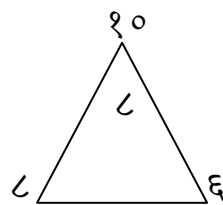
୪) ୭

୮.

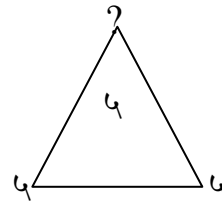
୧) ୫

୨) ୬

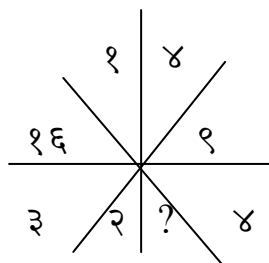

୩) ୧୫

୪) ୮

୯.

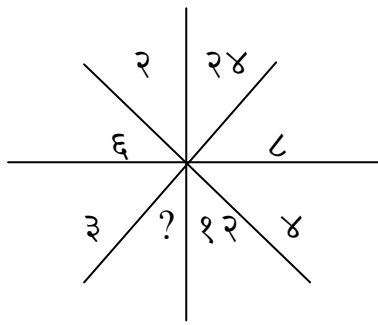
୧) ୫

୨) ୬

୩) ୧

୪) ୮

૧૦.

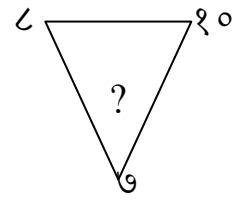
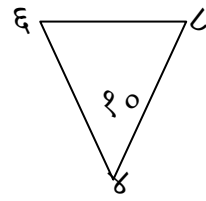
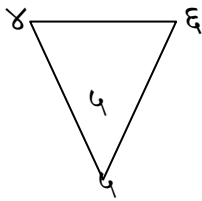
૧) ૫

૨) ૧૬

૩) ૧

૪) ૯

૧૧.

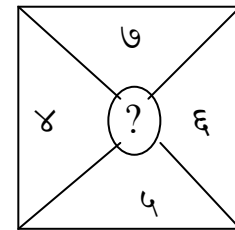
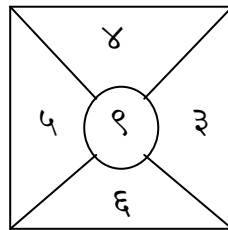
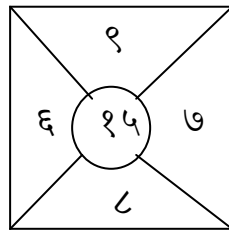
૧) ૯

૨) ૧૦

૩) ૧૧

૪) ૧૨

૧૨.

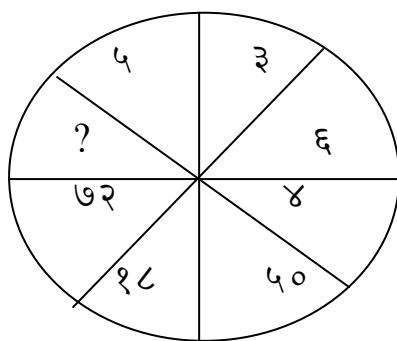
૧) ૧૧

૨) ૧૨

૩) ૧૦

૪) ૧૩

૧૩.

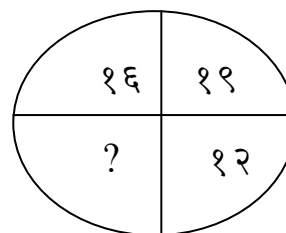
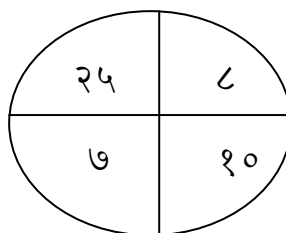
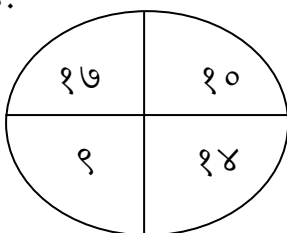
૧) ૩૨

૨) ૪૨

૩) ૩૬

૪) ૪૮

૧૪.

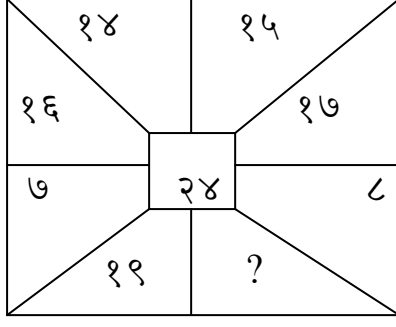
૧) ૬

૨) ૩

૩) ૯

૪) ૫

१५.

१) १०

२) १२

३) १३

४) ११

उत्तरे : (१) २ (२) १ (३) २ (४) ४ (५) ३ (६) २ (७) २ (८) १ (९) ३ (१०) ३
(११) ३ (१२) १ (१३) १ (१४) २ (१५) १

१. संख्यामालिका, अक्षरमाला

४३, ४४, २५, ६४, ७८, ९५, १०४

प्र. १ वरील संख्यामालिकेतील किती संख्यांमधील अंकांची बेरीज सम येते ?

१) ४

२) ५

३) २

४) ३

प्र. २ वरील संख्यामालिकेतील किती संख्यांमधील अंकांची बेरीज मूळ संख्या येते ?

१) ३

२) ५

३) २

४) ३

प्र. ३ संख्यामालिकेतील किती संख्या २, ३, व ६ ने विभाज्य आहेत ?

१) १

२) २

३) ३

४) एकही नाही.

ABCDE FGHIJ KLMNO PQRST UVWXY

प्र. ४ अक्षरमालेतील मधल्या अक्षराच्या डावीकडील दुसरे अक्षर कोणते ?

१) K

२) O

३) J

४) P

प्र. ५ $E + J = O$, $A + B = C$, $F + G = M$ $\therefore C + D = ?$

१) E

२) F

३) P

४) G

प्र. ६ 'K' च्या शेजारी आहे पण 'M' चा शेजारी नसलेले अक्षर शोधा.

१) I

२) L

३) N

४) J

२. वर्गीकरण

विसंगत पर्याय ओळखा

१) १)

पाय

२)

हृदय

३)

फुफ्फुसे

४)

यकृत

२) १)

गोदावरी

२)

चंद्रभागा

३)

वैनगंगा

४)

यमुना

३) १) कॅरम	२) फुटबॉल	३) टेबल टेनिस	४) चेस
४) १) ५५	२) १६६	३) १३२	४) ११११
५) १) २	२) ७	३) ८	४) ५
६) १) ४	२) ९	३) १२	४) २५

३. संख्यामालिकेतील क्रम ओळखणे.

* प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणारी संख्या ओळखा

- 1) ५, १०, १३, १५, २०, ?, २५
 १) २१ २) २२ ३) २३ ४) २४
- 2) $\frac{2}{3} = \frac{5}{7} = \frac{11}{13} = ? = \frac{23}{29} = \frac{31}{37}$
 1) $\frac{15}{19}$ 2) $\frac{17}{19}$ 3) $\frac{14}{19}$ 4) $\frac{17}{21}$
- 3) ०, ७, २६, ?, १२४
 १) ६४ २) ३६ ३) ६५ ४) ६३
- 4) १, ९, २५, ?, ८१
 १) १६ २) ३६ ३) २७ ४) ४९
- 5) ४, ९, २५, ४९, ?, १६९
 १) ६४ २) ६५ ३) १२१ ४) ८१
- 6) ८५, ९८, ११५, ?, १२७
 १) १२२ २) १२० ३) १२४ ४) ११८

४. तर्कसंगती व अनुमान

प्र.१ रोहन नंदूपेक्षा उंच आहे, सुनील रोहनपेक्षा उंच आहे. तर सर्वात उंच कोण?

- १) सुनिल २) रोहन ३) नंदू ४) रोहन व नंदू

प्र.२ रमेशकडे नरेशकडे असलेल्या रकमेपेक्षा $\frac{1}{3}$ रु कमी आहेत व नरेशकडे धीरजेपेक्षा $\frac{1}{3}$ रक्कम कमी आहे. जर धीरजेकडे २७ रु. असतील तर सर्वाकडे मिळून किती रक्कम असेल ?

- १) रु. ५७ २) रु. १२ ३) रु. १८ ४) रु. ४५

प्र.३ आईचे आजचे वय मुलीच्या वयाच्या दुप्पट आहे. ५ वर्षांपूर्वी मुलीचे वय १८ वर्षे होते. तर आणखी तीन वर्षांनी आईचे वय किती असेल ?

१) ५१

२) ४९

३) ४३

४) ३९

प्र.४ सध्या गौरव कमलेशपेक्षा ५ वर्षांनी मोठा आहे. आणखी ५ वर्षांनी दोघांच्या वयांत किती वर्षांचा फरक असेल?

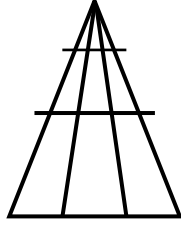
१) १०

२) ०

३) ५

४) यांपैकी नाही

प्र.५ आकृतीतील एकूण त्रिकोणांची संख्या किती ?

१) १८ २) ९ ३) ३० ४) ३६

प्र.६ जर सोन्याला तांबे, तांब्याला पितळ, पितळाला लोखंड, लोखंडाला चांदी आणि चांदीला अॅल्युमिनिअम म्हटले तर सर्वात मौल्यवान धातू कोणता ?

१) सोने

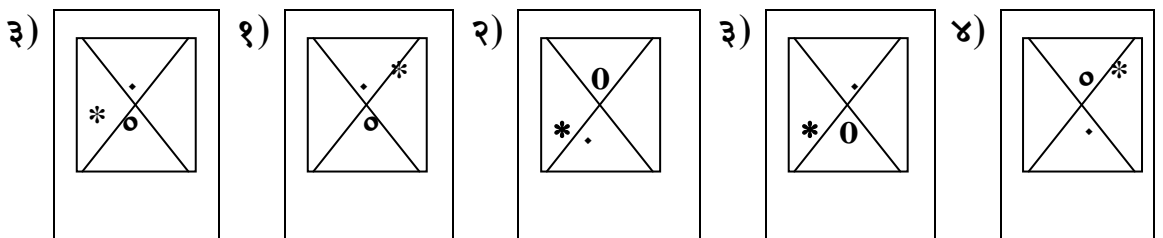
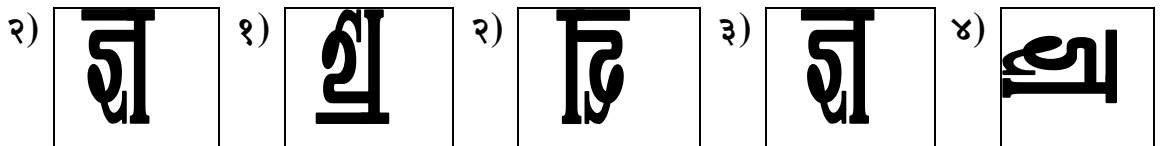
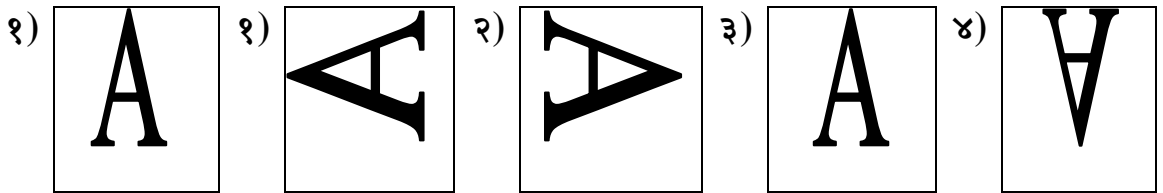
२) तांबे

३) चांदी

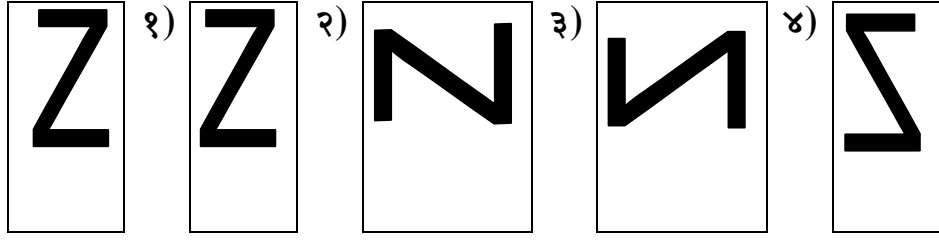
४) अॅल्युमिनिअम

५. जलप्रतिबिंब / आरशातील प्रतिमा

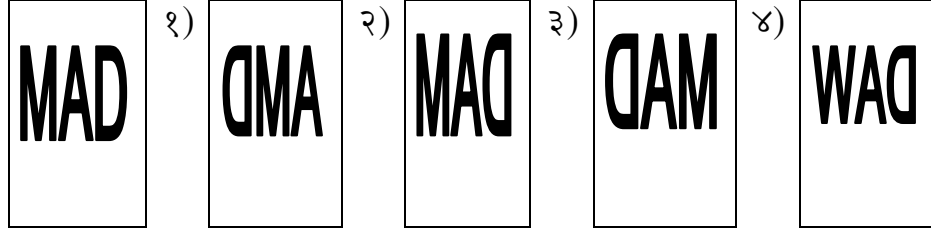
प्रश्नआकृतीचे प्राण्यातील प्रतिबिंब पर्यायांतून ओळखा

४. प्रश्न आकृतीची आरशातील प्रतिमा पर्यायांतून अचूक ओळखा.

५.

७.

समसंबंध

खालील दिलेल्या प्रत्येक प्रश्नात पहिल्या पदाचा दुस-या पदाशी जो संबंध आहे तोच तिस-या पदाचा चौथ्या पदाशी आहे. तो संबंध लक्षात घेऊन प्रश्नचिन्हाच्या जागी योग्य पर्याय निवडा.

१) तांदूळ : किलोग्रॅम पाणी : ?
१) ग्रॅम २)लीटर ३) सेंमी ४) मीटर

२) मोठा: लहान :: चांगला : ?
१) वाईट २)हुशार ३) दुःखी ४) घाणोरेडा

३) गृह : पृथ्वी :: तारा : ?
१) मंगळ २)सूर्य ३) चंद्र ४) बुध

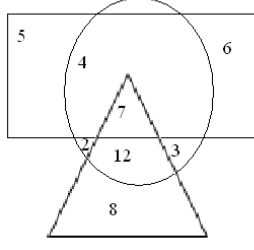
४) १७ : २५ :: ४८ : ?
१) ६० २) ५५ ३) ६४ ४) ६३

५) १२ : १४ :: २३ : ?
१) २७ २) ३२ ३) ४९ ४) ९४

६) ६४ : ९६ :: ५६ : ?
१) ८४ २) ९९ ३) ४८ ४) ६५

७.वेन आकृती

सोबत आकृतीत वर्तुळातील अंक मराठी भाषा बोलणारी माणसे दर्शवितात. त्रिकोणातील अंक हिंदी तर आयतातील अंक इंग्रजी भाषा बोलणा-या माणसांची संख्या दर्शवितात. या माहितीवरून पुढील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- १) किती लोक मराठी तसेच हिंदी भाषा बोलतात ?
 १) ५ २) २० ३) १२ ४) १९
- २) किती लोक फक्त एकच भाषा बोलतात ?
 १) ८ २) ६ ३) ५ ४) २४
- ३) किती लोकांना तिनही भाषा बोलता येतात ?
 १) ७ २) ४७ ३) २८ ४) १९

८. दिनदर्शिका

- प्र.१ इ.स. २००४ ची सुरुवात गुरुवार ने झाली तर या वर्षाचा शेवट कोणत्या वाराने झाली असेल.
 १) शुक्रवार २) गुरुवार ३) बुधवार ४) मंगळवार
- प्र.२ संजय-१४/६/१९९८ व सुमित-१/६/२००० वरील तारखा संजय व सुमित यांच्या जन्मतारखा दर्शवितात यावरून दोघांमध्ये जास्त वय कोणाचे
 १) सुमित २वर्षांनी २) संजय २वर्षांनी ३) सुमित २ महिन्यांनी ४) यांपैकी नाही
- प्र.३ १६ मे २०१४ रोजी शुक्रवार येत असेल तर खालीलपैकी कोणता वार या महिन्यात ५ वेळा येईल.
 १) सोमवार २) मंगळवार ३) बुधवार ४) गुरुवार
- प्र.४ खालीलपैकी कोणते वर्ष लीप वर्ष आहे.
 १) २०१६ २) १६०० ३) १८०० ४) पर्याय १ व २
- प्र.५ १ जानेवारी २०१६ रोजी शुक्रवार होता तर १ जानेवारी २०१७ रोजी कोणता वार असेल.
 १) सोमवार २) शुक्रवार ३) शनिवार ४) रविवार
- प्र.६ रविवार दि.१० जानेवारी २०१६ रोजी आकांक्षाचा तिसरा वाढदिवस होता तर तिचा जन्म दिवस कोणता.
 १) गुरुवार २) शनिवार ३) शुक्रवार ४) रविवार
- प्र.७ बुधवार दि.३ फेब्रुवारी २०१६ रोजी हर्षचा वाढदिवस झाला तर महाराष्ट्र दिन कोणत्या दिवशी येईल.
 १) सोमवार २) रविवार ३) बुधवार ४) गुरुवार
- प्र.८ दि.१ डिसेंबर २०१५ रोजी मंगळवार होता तर १०० दिवसानंतर कोणता वार असेल.
 १) गुरुवार २) मंगळवार ३) शुक्रवार ४) बुधवार

प्र.९ बालदिन मंगळवार साजरा केला तर शिक्षक दिन कोणत्या दिवशी साजरा केला असेल.

१) गुरुवार २) मंगळवार ३) शुक्रवार ४) बुधवार

प्र.१० अजय विजयपेक्षा ३ दिवसांनी मोठा आहे. सुरेश विजयपेक्षा ८ दिवसांनी लहान आहे. स्वातंत्र्यदिनी सुरेशाचा वाढदिवस येतो तर अजयचा जन्म दिवस कोणता.

१) ४ ऑगस्ट २) ७ ऑगस्ट ३) १२ ऑगस्ट ४) १५ ऑगस्ट

९. रांगेतील स्थान

प्र.१ एका रांगेत अदिती अगदी मध्यभागी उभी आहे. तीचा क्रमांक दोन्ही बाजूंनी २५ वा असेल तर एकूण मुलांची संख्या किती?

२) २६ ३) ५१ ४) ४९ ५) ५०

प्र.२ ७२ मी दोर ८ वेळा समान अंतरावर कापून त्याचे तुकडे केल्यास प्रत्येक तुकड्याची लांबी किती ?

१) ९ मी २) ८ मी ३) ८० मी ४) ६४ मी

प्र.३ एका रांगेत आकांक्षा डावीकडून २३ वी तर उजवीकडून पंधरावी आहे. तर रांगेतील एकूण मुलांची संख्या किती ?

१) ३७ २) ३८ ३) ३९ ४) ३६

१०. दिशा

१) नैऋत्य दिशेच्या विरुद्ध दिशा कोणती ?

१) उत्तर २) पूर्व ३) वायव्य ४) ईशान्य

२) हर्षद उगवता सूर्य पहात आहे. तो त्याच्या उजव्या हाताला ४ वेळा काटकोनात वळून उभा राहिला. तर त्याच्या डाव्या हाताला कोणती दिशा असेल ?

१) पूर्व २) पश्चिम ३) उत्तर ४) दक्षिण

३) राहुल व राणी समोरासमोर उभे राहून एकमेकांशी बोलत आहेत. जर राहुलचा चेहरा वायव्य दिशेला असेल तर राणीच्या उजव्या हाताला कोणती दिशा असेल ?

१) ईशान्य २) नैऋत्य ३) वायव्य ४) दक्षिण

११. चौरसातील संख्या

१).

१	९	४
१६	४९	६४
३६	८१	?

1) 68 2) 25 3) 60 4) 100

२).

८	२४	१२
---	----	----

1) 30 2) 20 3) 12 4) 25

४	६	१
२	४	?

३)

३	३	३
२५	?	१००
२	४	७

1) 49

2) 50

3) 75

4) 35

१२ गटात बसणारे पद

खालील पर्यायांतून गटात बसणारे पद ओळखा.

१) ५, १५, २५,

१) २६

२) २८

३) १३

४) ३२

२) ३४, १०२, ८५,

१) १५३,

२) ६५

३) ९५

४) १०४

३) ७, १७, ३७, ?

१) २७

२) ५७

३) ६७

४) ७७

४) $\frac{4}{7}, \frac{14}{8}, \frac{16}{28}, \dots$

1) $\frac{28}{16}$,

2) $\frac{30}{52}$

3) $\frac{32}{58}$

4) $\frac{56}{32}$

५) २४, ३५, ४८, ?

१) ६५

२) ६४

३) ६३

४) ६०

१३. सांकेतिक भाषा

जर put = ५४३, cot = २५६ and cup = ३४२ then

१) cat = ?

१) २७५

२) ७५३

३) २६५

४) २४५

२) tap = ?

१) ५६३

२) ५७३

३) ३४५

४) ३५२

३) but = ?

१) ३४५

२) १७५

३) ४५३

४) १४५

उत्तर सूची : प्र१):(१)४ (२) ४ (३) १ (४) १ (५) ४ (६) ४

प्र२):(१)३ (२) ४ (३) २ (४) २ (५) ३ (६) ३

प्र३):(१)३ (२) २ (३) ४ (४) ४ (५) ३ (६) १

प्र४):(१)१ (२) १ (३) २ (४) ३ (५) १ (६) २

प्र५):(१)४ (२) १ (३) ४ (४) ३ (५)

प्र६):(१)३ (२) १ (३) ३ (४) १ (५) ३ (६) १

प्र७):(१)३ (२) ४ (३) १

प्र८):(१)१ (२) १ (३)४ (४)४ (५) ४ (६)१ (७)२ (८) १ (९) २ (१०)१

प्र९):(१)३ (२) २ (३) १

प्र१०):(१)४ (२) ३ (३) ३

प्र११):(१)२ (२) ३ (३) १

प्र१२):(१)४ (२) १ (३) ३ (४) ४ (५) ३

प्र१३):(१)१ (२) १ (३) ३

जनसेवा सामाजिक शैक्षणिक प्रतिष्ठान अहमदनगर

संचलित

डॉ. सी. व्ही. रामन बालवैज्ञानिक परीक्षा

इयत्ता - ५ वी

गुण : १००

वेळ - १ तास

दिनांक : ६/३/२०१६

परीक्षा क्रं :

विद्यार्थ्यांना सूचना :

१. उत्तरे वेगळ्या उत्तरपत्रिकेवर लिहावयाची आहेत.
२. सदर प्रश्नपत्रिकेत ५० अनिवार्य प्रश्न आहेत. प्रत्येक अचूक उत्तरास दोन गुण आहे.
३. प्रत्येक प्रश्नाला चार पर्यायी उत्तरे सूचविली आहेत. यांपैकी योग्य तो उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेत छायांकित करावा.
४. त्यासाठी काळ्या किंवा निळ्या शाईचा बॉलपेन वापरावा
५. एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही, तसे केल्यास तपासले जाणार नाही. एकाच प्रश्नाचे एकापेक्षा जास्त गोल छायांकित केल्यास तो प्रश्न तपासला जाणार नाही.
६. उत्तर लिहिण्याची योग्य पध्दती उदा.

प्रश्न १. -----शरीरातील सर्वात मोठी ग्रंथी आहे.

१. स्वादुपिंड २. थायरॉक्सिन ३. यकृत ४. लालोत्पादक ग्रंथी

उत्तर : १. ○ २. ○ ३. ● ४. ○

७. घाईमुळे चूका होणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी. वेळेचे नियोजन करावे.

८. निगेटिव्ह गुण पध्दती लागू नाही .

प्र.१ अवकाशात जाणारा पहिला भारतीय अंतराळवीर कोण?

- १) नील आर्मस्ट्रॉंग २) राकेश शर्मा ३) कल्पना चावला ४) सुनिता विल्यम्स

प्र.२ पृथ्वी सूर्याभोवतीचा परिभ्रमण काळ -----

- २) ३६५ दिवस २) ३६५ दिवस ८ तास
३) ३६५ दिवस ६ तास ४) ३६६ दिवस

प्र.३ सप्तरंगी इंद्रधनुष्य वातावरणाच्या ----- आवरणात दिसत असेल.

- २) तपांबर २) स्थितांबर ३) आयनांबर ४) मध्यांबर

प्र.४ खालीलपैकी कोणता सजीव केवळ वनस्पती खातो.

- २) लांडगा २) कोंबड्या ३) गवा ४) वाघ

प्र.५ सांघिक खेळ खेळताना खेळाडूमध्ये जितके जास्त----- तितका त्यांचा खेळ चांगला होतो.

- २) मित्र २) स्पर्धक ३) प्रेक्षक ४) सहकार्य

प्र.६ जादूटोणा करुन लोकांना फसवण्यावर बंदी घालणारा कायदा भारतातील कोणत्या राज्याने सर्वप्रथम केला.

- २) राजस्थान २) उत्तरप्रदेश ३) बिहार ४) महाराष्ट्र

प्र.७ संत गाडगेबाबांनी ----- द्वारे गावाला स्वच्छतेचे महत्त्व पटवून दिले.

- २) कीर्तना २) ग्रामगीते ३) अभंगा ४) पोवा ड्या
- प्र.८ शिक्षण हक्क कायदानुसार कोणत्या वयोगटातील मुलांनी शाळेत आपले प्राथमिक शिक्षण पूर्ण करणे आवश्यक आहे.
- २) ६ ते १४ २) ७ ते १४ ३) ६ ते १५ ४) ७ ते १५
- प्र.९ भारतीय सर्वेक्षण संस्थेचे मुख्य कार्यालय कोठे आहे?
- २) मुंबई २) दिल्ली ३) डेहराडून ४) कलकत्ता
- प्र.१० महाराष्ट्रातील सर्वोच्च शिखर कोणत्या जिल्ह्यात आहे.
- २) पुणे २) नंदुरबार ३) मुंबई ४) अहमदनगर
- प्र.११ बेघरपणा ही ----- समस्या आहे.
- २) सामाजिक २) राजकीय ३) वैयक्तिक ४) आर्थिक
- प्र.१२ भारताने ----- मध्ये अन्नसुरक्षेचा कायदा केला आहे.
- २) २०१५ २) २०१६ ३) २०१४ ४) २०१३
- प्र.१३ पदार्थ वाळवल्यावर त्यातील ----- निघून जाते.
- २) हवा २) पाणी ३) जीवजंतू ४) आर्द्रता
- प्र.१४ वाहनांमुळे कोणते विकार होतात?
- २) डोळ्यांचे विकार २) डोके दुखी ३) फुफ्फुसांचे विकार ४) वरील सर्व
- प्र.१५ वेगळा पर्याय ओळखा.
- २) एसएमएस करणे २) दवंडी देणे ३) ई-मेल करणे ४) रेडिओने संदेश पाठविणे
- प्र.१६ पावसाचे पाणी आपल्याला कधी मिळते?
- २) वर्षभर २) पावसाळ्यातील चार महिने ३) जून, जुलै ४) जून, जुलै व ऑगस्ट
- प्र.१७ पूर्वीच्या वेळी मानव वस्त्र म्हणून काय वापरत असे?
- २) झाडाची साल २) वेली ३) झाडांची पाने ४) सर्व पर्याय बरोबर
- प्र.१८ आशियातील सर्वात मोठे माळढोक पक्ष्यांचे अभयारण्य कोणत्या देशात आहे?
- २) जपान २) भारत ३) श्रीलंका ४) पाकिस्तान
- प्र.१९ पिष्टातून मिळणा-या ऊर्जेच्या ----- ऊर्जा स्निग्ध पदार्थातू मिळते.
- २) दुप्पट २) चारपट ३) निमपट ४) अडीचपट
- प्र.२० भावना ----- ने आवरता येतात.
- २) आनंदाने २) रागाने ३) स्वभावाने ४) विचाराने
- प्र.२१ प्रौढ व्यक्तीमध्ये लहान आतडे सुमारे ----- मीटर लांबीचे असते.

२) दिड २) तीन ३) चार ४) सात

प्र.२२ शरीराला आधार देणारी संस्था कोणती?

२) श्वसनसंस्था २) रक्ताभिसरण ३) अस्थिसंस्था ४) चेतासंस्था

प्र.२३ व्यक्तीची मानसिक व शारिरीक प्रगती होणे, म्हणजे ----- होय.

२) शिक्षण २) विकास ३) व्यायाम ४) सर्व पर्याय

प्र.२४ अॅनॅफेलिस डासाची मादी चावल्यामुळे ----- रोग होतो.

२) हिवताप २) डॅंग्यू ३) चिकनगुणिया ४) हत्ती रोग

प्र.२५ मेळघाट व्याघ्र प्रकल्प ----जिल्हयात वसलेला आहे.

१) भंडारा २) अमरावती ३) कोल्हापूर ४) अहमदनगर

प्र.२६ राष्ट्रीय विज्ञान दिन -----या दिवशी साजरा करतात

१) ५ जून २) २१ ऑगस्ट ३) २८ फेब्रुवारी ४) १६ सप्टेंबर

प्र.२७ निरोगी व्यक्ती एका मिनीटात -----वेळा श्वास घेते व सोडते.

१) १५-१६ वेळा २) ८-१० वेळा ३) २१-२२ वेळा ४) ४-५ वेळा

प्र.२८ भारताने अवकाशात सोडलेला पहिला कृत्रिम उपग्रह कोणता

१) भास्कर २) आर्यभट्ट ३) रोहिणी ४) कल्पना - १

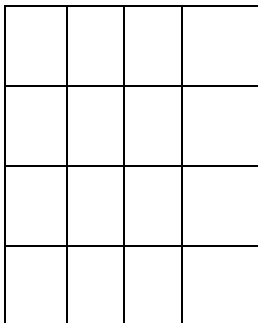
प्र.२९ विद्युत दिव्याचा शोध कोणी लावला

१. थॉमस एडिसन २. जे. जे. थॉमसन ३. रॉबर्ट दिवे ४. न्यूटन

प्र.३० एका रांगेत १७ मुले आहेत. या रांगेत आणखी १० मुले उभी केलयास मधोमध येणा-या मुलाचा क्रमांक कितवा येईल

१) २७ २) ९ ३) १४ ४) ५

प्र.३१ शेजारील आकृतीत प्रत्येक छोटा चौकोन जर चौरस असेल तर या आकृतीतील एकूण चौरसाची संख्या किती ?

१) १२ २) १८ ३) २० ४) ३०

प्र.३२ एका रांगेत तांबडा, हिरवा, पिवळा, निळा, जांभळा, पांढरा, नारिंगी-याच क्र माने एकूण १०० ठोकळे ठेवले आहेत तर ८० व्या क्रमांकावर असणा-या ठोकळयाचा रंग कोणता

१) पिवळा

२) हिरवा

३) पांढरा

४) निळा

प्र.३३ गटात न बसणारी संख्या ओळखा

१) १७०

२) १९७

३) २२४

४) ६२६

प्र.३४ डॉक्टरांनी सिध्दार्थला दर अर्ध्या तासाने अर्धी गोळी खायला सांगितले. एकूण ४ गोळ्या असतील तर किती तासांनी शेवटची गोळी संपेल

१) ८

२) ४

३) ३ ता. ३० मि.

४) ४ ता. ३० मि.

प्र.३५ ५ मुली फुगडी खेळायलया जमलया. त्यापैकी प्रत्येकीची इतर ४ जणीशी फुगडी झाली तर एकूण फुगडया किती होतील

१) २५

२) १०

३) २०

४) १६

प्र.३६ अनिकेत खाली डोके वर पाय अशा शिर्षासनात असतांना त्याचा उजवा हात मावळत्या सूर्याकडे होता तर त्याचे तोंड कोणत्या दिशेला असेल

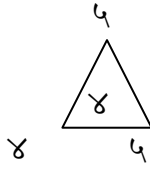
१) पूर्व

२) पश्चिम

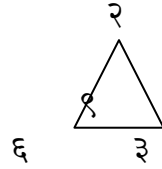
३) उत्तर

४) दक्षिण

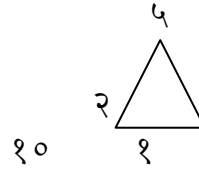
प्र.३७ प्रश्नचिन्हाच्या जागी कोणती संख्या येईल

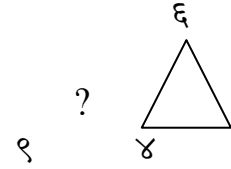
१) १

२) ७

३) २०

४) ६

प्र.३८ ४ टेबल व ३ खुर्च्या यांची किंमत १६०० रु आहे आणि ३ टेबल व ४ खुर्च्या यांची किंमत १५५० रु आहे तर एक टेबल व एक खुर्ची यांची किंमत किती

१) ३५०

२) ५५०

३) ४५०

४) ५००

प्र.३९ एका सांकेतिक भाषेत १२=५, २२=८, ३५=२४, २४=२० तर त्याच सांकेतिक भाषेत २५= किती

१) २२

२) २५

३) २७

४) २९

प्र.४० एका रांगेत ६५ झाडे आहेत, प्रत्येक २ झाडांमध्ये १० मीटर अंतर आहे तर पहिलया क्रमांकापासून २५ व्या क्रमांकाच्या झाडापर्यंतचे अंतर किती

१) ६५० मी

२) २५० मी

३) २४० मी

४) २६० मी

प्र.४१ रश्मीची आत्या कैलासची मावशी आहे तर रश्मी कैलासची कोण

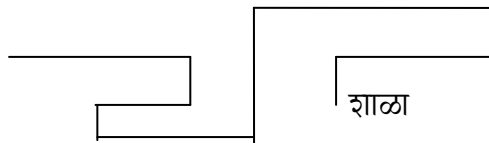
१) आतेबहिण

२) मामेबहिण

३) चुलतबहिण

४) मावसबहिण

प्र.४२ घर

आकाशला घरापासून शाळेत जाईपर्यंत किती वेळा उजव्या बाजूला वळावे लागेल

१) ९

२) ४

३) ६

४) ५

प्र.४३ आकाशचे तोंड शाळेपासून घरी जातांना किती वेळा पश्चिम दिशेला असेल

१) ३

२) ५

३) ४

४) २

प्र.४४ खालील संख्यामालिकेचा कम ओळखून प्रश्नचिन्हाच्या जागी येणारी संख्या शोधा.

११, १३, १७, ?, २३, २९

१) २०

२) १८

३) १९

४) २१

प्र.४५ विसंगत पर्याय ओळखा.

१) २५

२) ५०

३) ८१

४) १४४

प्र.४६ महेशला ४ काका आहेत. महेशच्या एका काकाचे नाव सदाशिव आहे. तर सदाशिवच्या वडिलांना एकूण किती मुले ?

१) ५

२) ४

३) ३

४) ६

प्र.४७ एका रांगेत एकूण ५० मुले उभी आहेत. त्या रांगेत हर्ष डावीकडून २० कमांकावर उभा असल्यास त्याचा उजवीकडून कितवा कमांक येईल.

१) ३०

२) २९

३) ८१

४) ३१

प्र.४८ १ जानेवारी २०१६ रोजी शुक्रवार होता तर १ जानेवारी २०१७ रोजी कोणता वार असेल.

२) सोमवार

२) शुक्रवार

३) शनिवार

४) रविवार

प्र.४९ गटात न बसणारे पद ओळखा.

१) ६३४५

२) ५४६४

३) ७४३५

४) ७०८४

प्र.५० ५६ फुट लांबीची दोरी ७ ठिकाणी कापून समान लांबीचे तुकडे केले तर प्रत्येक तुकड्याची लांबी किती?

१) ८ फुट

२) ९ फुट

३) ७ फुट

४) ६ फुट

उत्तरसूची :-

१	२	११	१	२१	४	३१		४१	
२	१	१२	४	२२	३	३२		४२	
३	१	१३	२	२३	२	३३		४३	
४	३	१४	४	२४	१	३४		४४	
५	४	१५	२	२५	२	३५		४५	
६	४	१६	२	२६	३	३६		४६	
७	१	१७	४	२७		३७		४७	
८	१	१८	२	२८	२	३८		४८	
९	३	१९	१	२९	१	३९		४९	१
१०	४	२०	४	३०		४०		५०	३

*डॉ. सी.व्ही.रामण बालवैज्ञानिक परीक्षा

सर्व विद्यार्थ्यांना नवीन वर्षाच्या हार्दिक शुभेच्छा तसेच शालेय परीक्षा व “डॉ.सी.व्ही.रामण बालवैज्ञानिक परीक्षेकरीता ऑल द बेस्ट”

डॉ.सी.व्ही.रामण बालवैज्ञानिक
परीक्षा

इयत्ता : ५वी

नोटस्